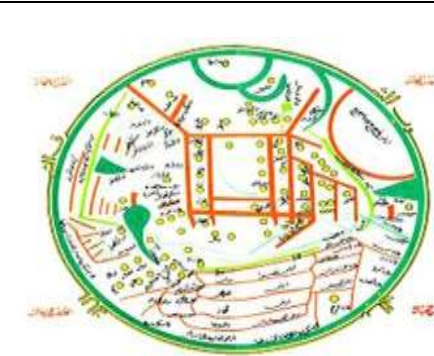

Мектеп	«Балдәурен» РОСО			
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Қазақстандық географтардың зерттеулері			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.1.1.1 география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы баяндайды			
Сабақтың мақсаты	<p>Барлық оқушылар: Қазақстан жерін зерттеуге үлес қосқан қазақстандық ғалымдар туралы біледі</p> <p>Оқушылардың көпшілігі: Қазақстан жерінде жасалған зерттеулердің мақсатын анықтайды</p> <p>Кейбір оқушылар: Қазақстандық ғалымдардың еңбектеріне талдау жасайды</p>			
Бағалау критерииі	география ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандықтардың зерттеулері туралы айтады.			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p>«Ұйымдастыру кезеңі</p> <p>Оқушылармен амандасып, көңіл- күй сұрау, түгендеу.</p> <p>«Пазл» әдісі арқылы 2 топқа бөлу. Оқушылар сандықшадан кезекпен қиынды қағаз бойынша суреттерді құрастыра отырып, топтағы физикалық</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады</p> <p>Әдіс арқылы қайталау</p>	Қол шапалақ	дидактикалы қ материалдар .

	<p>карталар және оның Қазақстандағы орындарын анықтайды. «Миға шабуыл» әдісімен жаңа сабақтың тақырыбын ашуға түрткі болатын сұрақтар қойылады. Қазақстанның географиялық орнын сипатта. — Сағаттық белдеулер дегеніміз не? Уақыт айрмасы қалай анықталады? — Меридианы туралы не білесің? — Сұрақтарға жауап ала отырып, жаңа тақырып пен оқу мақсатын ашамыз. Ой толғау: Көрсетілген фото суреттер арқылы ой толғау (География пәнінің зерттеу нысанын айқындауға жол көрсететін суреттерді көреді, жалпы тақырып жайлы ой қалыптасады)Тақырыпқа ену үшін «Блиц-сұрақ» әдісі » шабуыл әдісі арқылы сұрақтарға жауап береді: «Блиц-сұрақ» әдісі. (Бір жауабы бар бес сұрақ). Жаңа сөздердің ғылыми атауы.</p> <div data-bbox="427 863 1395 1235" style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p>Түрткі сұрақтар:</p> <p>Қазақстан жері туралы алғашқы деректер қай кездері кездеседі? Ерте заманда Қазақстан жері туралы мәліметтер қалдырған грек, қытай саяхатшыларын атаңдар? Ғалымдардың дұрыс және бұрыс мәліметтеріне мысал келтіріңдер? Орта ғасырда Қазақстан жерін зерттеген араб саяхатшыларын атаңдар?Картадан қандай уақыт кезеңдерінде қазақ жері қай жерлерді қамтығанын анықтаңдар?</p> </div>	Сұрақ жауап орындайды		Интерактивті тақ
--	---	-----------------------	--	------------------

**Дүниежүзі
Геродот бойынша
Ежелгі дүние
картасы**

**М.Қашқари
картасы
Орта ғасыр
картасы**

**Плано
Карпини
картасы
Орта ғасыр
картасы**

16–19-
ғасырларда- ғы
карта

Ортасы

«Тұлғаны таны»

Тақырыпқа шығу.

Мұғалім жаңа сабақты оқушыларға бастау үшін «Тұлғаны таны?» әдісі арқылы ой-қозғау жүргізеді.

- Кімнің бейнесі?
- Қазақ қоғамында алатын ролі қандай?
- Қазақ жерін зерттеудің қандай қажеттілігі болды?

Оқушылар сұрақтарға жауап бере отырып, бүгінгі сабақтың тақырыбын анықтайды.

. Мақсат қою

Арнайы ресурстар арқылы жаңа тақырыпты талдайды Жұп бойынша Жеке, өзара тақырыпты түсінгендерін мұғалімге қол көтеру арқылы білдіреді

Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды

Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау

http://ikitap.kz/audiobook/5189-kerqula_atty_kendebaj/5189-kerqula_atty_kendebaj
аудиокітап
Алты томдық «

	<p>Оқушыларға бүгінгі сабақтың мақсатын анықтау үшін сұрақтар қойылады.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Қазақстандық географ зерттеушілердің география ғылымына қосқан үлестері маңызды ма? - Зерттеушілер жасаған еңбектердің қазіргі уақытта құндылығы қандай? <p>Оқушылар сұрақтарға жауап бере отырып, оқу мақсатын анықтайды. Бағалау критерийімен таныстырады Тыңдалым алды қойылатын ашық сұрақтар:</p> <p>-Ш. Уалихановтың Қазақстан географиясының қалыптасуындағы ролі қандай?</p> <p>- Қазақстан географиясының қалыптасуы қандай кезеңдерге бөлінеді? «Қазақстандық географтардың зерттеулері» тақырыбында интербелсенді тақтадан бейнесабак (сабак тақырыбымен байланысты) көрсетіледі. (тыңдалым дағдысын дамыту)</p> <p>Бейне сабақты көріп және оқулықты пайдаланып, негізгі ұғымдарды дәптерге жазып алады. (жазылым дағдысын қалыптастыру)</p> <p>Тапсырма №1. Топтық жұмыс. Топтарға жаңа тақырыпқа байланысты мәтінді бөліктер таратылады. Оқушылар берілген таратпаны әрқайсысы жеке-жеке топ ішінде оқып шығып, талқылайды. (оқылым дағдысын қалыптастыру)</p> <p>Мәтінді оқып, талқылап болған соң, «Сұрақ – жауап» әдісі арқылы сұрақтарға жауап береді. (айтылым дағдысын қалыптастыру)</p> <p>1-топ География ғылымы шешетін тәжірбиелік мәселе ? Қазақстан географиясының қалыптасу кезеңі? Қазақстандағы академиялық географияны ұйымдастырушы?</p> <p>2-топ. Зерттеушілер тобы қандай мәселелерді шешетінін анықта. Қорықтар жүйесінің ғылыми түрде негіздейді: Олардың қанша болуы, қандай аумақта орналасуы және табиғат зоналарына байланысты қалай таралуы керек екендігі</p> <p>3-топ: Қорық орналасатын жерді таңдап шекарасын белгілейді және</p>	<p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p> <p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды</p>	<p>ҚБ «Бәрекедді, әттеген-ай»</p> <p>Бағалау парақшасын толтырады.</p> <p>ҚБ Бағдаршам</p>	
--	---	---	--	--

ұйымдастырылу жобасын құрастырады

Бағалау. Топтар «Сен маған мен саған әдісі» арқылы бірін-бірі карталар арқылы бағалайды.

Тапсырма №2. Жұптық жұмыс «Жұптасып ойлау» әдісі арқылы орындалады.

А) Берілген ресурстар бойынша академиялық географияның сипаттамын құрастыр: 1) атқаратын қызыметі 2) орналасқан жері 3) Ірі орталықтар . Қортынды жаз

Б) 1) Қазақстандағы географияның даму кезеңі 2) Уақыт аралықтары 3) Зерттеу мақсаттары мен зерттеуге үлес қосқан ғылымдар деп бөл.

Жасалған жұмысты кесте түрінде көрсет

Қалыптасу кезеңдері	Уақыт аралықтары	Басты мақсаттары	Ғалымдар

критерий	дискриптор
Қазақстан географиясының нақты зерттеу нысанын біледі.	<ul style="list-style-type: none"> - География ғылымы қандай сұрақтарға жауап беретіндігін анықтайды; - Зерттеу мақаттары мен зерттеуге үлес қосқан ғалымдарды анықтайды - География салаларын біледі.

. Оқушылардың іс-әрекеті.

Жұптық жұмыс

Тапсырма № 1 Мәтінмен жұмыс: География ғылымының дамуына үлес қосқан қазақстандық Ш.Ш.Уәлиханов пен Қ.И.Сәтбаев зерттеулеріне талдау жасай отыра, төмендегі кестені толтыр:

№	Зерттеген	Зерттеген	Еңбектері	Зерттеген

Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

	уақыты	саяхатшылар		жерлері

Бағалау: Топтық бағалау.

Дескриптор

Зерттеген уақытын біледі
Зерттеу нәтиже еңбектерін анықтайды
Зерттеген жерлерін анықтайды

Жеке жұмыс:

Тапсырма №2 Кескін картамен жұмыс:

- а) Кескін картаға Ш.Ш.Уәлихановтың маршрутын түсіру
- б) Қ.И.Сәтбаев ашқан кен орындары мен пайдалы қазбаларын шартты белгілерімен түсіру

Бағалау: Дескрипторды негізге ала отырып бірін-бірі бағалау

Дескриптор

Ш.Ш.Уәлихановтың зерттеген жерлерінің маршрутын түсіре алады
Қ.И.Сәтбаев ашқан кен орындары мен пайдалы қазбаларын шартты белгілерімен түсіре алады

Жеке жұмыс:

	<p>Эссе жазу: Тақырыптары: 1. «Қашқарияға саяхат» 2. «Қ.И.Сәтбаевтың Қазақстан ғылымын дамытуға қосқан үлесі» Бағалау: Өзін-өзі тексеру</p>																	
Сабақтыңсоңы	<p>Сабақты қорытындылау. Сабақта оқушылардың жинаған зерттеулеріне қарай тезірек сабақты түсінгендеріне байланысты ерекше мадақтау жасап,әрқайсысына жеке- жеке рефлексия жасау. Рефлексия. «Қажетті сөздің астын сызыңыз»әдісі арқылы оқушылардан бүгінгі сабақ бойынша рефлексия жасауды ұсынамын.</p> <table border="1" data-bbox="389 730 1227 1305"> <tr> <td data-bbox="389 730 848 818">1. Сабақүстінде мен жұмысжасадым</td> <td data-bbox="848 730 1227 818">белсенді/ енжар</td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 818 848 866">2. Сыныптағыөзжұмысыма</td> <td data-bbox="848 818 1227 866">ризамын / ризаемеспін</td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 866 848 954">3. Мағансабақтыңуақыты ... көрінді</td> <td data-bbox="848 866 1227 954">қысқа / ұзақ</td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 954 848 1002">4. Менсабақта</td> <td data-bbox="848 954 1227 1002">шаршадым / шаршамадым</td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 1002 848 1050">5. Меніңкөңілкүйім ... болды</td> <td data-bbox="848 1002 1227 1050">жақсы / нашар</td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 1050 848 1177">6. Сабақтақолданылғантапсырмалар ... болды</td> <td data-bbox="848 1050 1227 1177">түсінікті / түсініксіз маңызды / маңыздыемес қызықты / қызықсыз</td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 1177 848 1305">7. Меніңойымша, ұйтапсырмасы</td> <td data-bbox="848 1177 1227 1305">оңай / қиын қызықты / қызықсыз</td> </tr> </table>	1. Сабақүстінде мен жұмысжасадым	белсенді/ енжар	2. Сыныптағыөзжұмысыма	ризамын / ризаемеспін	3. Мағансабақтыңуақыты ... көрінді	қысқа / ұзақ	4. Менсабақта	шаршадым / шаршамадым	5. Меніңкөңілкүйім ... болды	жақсы / нашар	6. Сабақтақолданылғантапсырмалар ... болды	түсінікті / түсініксіз маңызды / маңыздыемес қызықты / қызықсыз	7. Меніңойымша, ұйтапсырмасы	оңай / қиын қызықты / қызықсыз	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы
1. Сабақүстінде мен жұмысжасадым	белсенді/ енжар																	
2. Сыныптағыөзжұмысыма	ризамын / ризаемеспін																	
3. Мағансабақтыңуақыты ... көрінді	қысқа / ұзақ																	
4. Менсабақта	шаршадым / шаршамадым																	
5. Меніңкөңілкүйім ... болды	жақсы / нашар																	
6. Сабақтақолданылғантапсырмалар ... болды	түсінікті / түсініксіз маңызды / маңыздыемес қызықты / қызықсыз																	
7. Меніңойымша, ұйтапсырмасы	оңай / қиын қызықты / қызықсыз																	
Қосымша ақпарат																		

Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндетқоюдыжоспарлапотырсыз?	Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы
1. . 2.	Мұғалімнің ауызша кері байланысы	Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	География ғылымының қазіргі заманғы өзекті зерттеу проблемалары			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды			
Сабақтың мақсаты	<p>Барлығы саяхатшылар мен зерттеушілердің география ғылымының дамуына қосқан үлесін сипаттайды.</p> <p>Көпшілігі ұлы географиялық ашылулар мәтінін пайдаланып, кескін картаға саяхатшылардың жүрген жолдарын түсіріп түсіндіре алады.</p> <p>Кейбіреуі саяхатшылар мен зерттеушілердің жүрген жолдарын жоққа шығару немесе дәлелдеу арқылы еңбектеріне баға береді.</p>			
Бағалау критерииі	<p>География ғылымының дамуына саяхатшылар мен зерттеушілердің қосқан үлестерін анықтап талдай алады.</p> <p>Географиялық саяхатшылар мен зерттеушілердің жүрген жерлерін картадан анықтай алады.</p> <p>Ғалымдардың ғылыми-зерттеулеріне баға бере алады.</p>			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p>Қызығушылықты ояту үшін миға шабуыл.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сабақты бастамас бұрын топқа бөліп алу • Сыныптағы бала санына қарай бөлу • Әр оқушы өзіне ұнаған түсті алады • Суреттерінде не бейнеленгенін сипаттайды • Берілген суреттерді біріктіріп, мәтін құрастырады. 	<p>Оқушы өз жұбын табады</p> <p>Әдіс арқылы қайталау</p> <p>Сұрақ жауап орындайды</p>	Қол шапалақ	<p>Ұялы телефон</p> <p>Және интернет желілері</p> <p>Кітап</p>

	<p>Өткен сабақты пысықтау:</p> <p>Ширату жаттығуы: Оқушыларды сыни тұрғыдан ойландырту үшін «Ой қозғау» әдісі арқылы сұрақ қоямын. Осы сұрақтар арқылы сабақтың тақырыбын айқындаймын.</p>			
<p>Ортасы</p>	<p><i>Жаңа тақырыпты ашу үшін оқушыларға тақтадан сурет көрсетіледі</i></p> <p>Географиядағы жіктеу (дифференциация). 7-сыныпта сендер география ғылым ретінде адам, қоғам, мемлекет және адамзаттың географиялық білімге деген қажеттілігіне байланысты пайда болғанын білдіңдер. Жіктеу (дифференциация) үдерісі географияда ерте заманда-ақ, екі үлкен салаға: физикалық және қоғамдық (өлеуметтік-экономикалық) географияға бөлініп жүре бастаған.</p> <p>Физикалық география – бұл Жердің географиялық қабығын зерттейтін ғылымдар жүйесі. Ол географиялық қабықтың ерекшеліктерін және жер бетіндегі түрлі табиғи құбылыстардың арасында болатын өзара байланыстарды зерттейді.</p> <p>Қоғамдық (өлеуметтік-экономикалық) география халықтың және оның шаруашылығын зерттеумен айналысады.</p> <p>Географиялық қабық, халық, оның тұрмысын ұйымдастыру шаруашылық іс-әрекеті құрылымы жағынан күрделі. Бір зерттеуші олардың құрылымындағы барлық элементтерді бөлек бөлек зерттеу мүмкін емес. Сол себепті физикалық географияда да және экономикалық географияда да бұлардың әр саласы жекелеген компоненттері бойынша бөлек-бөлек ғылыми бағыттарға бөлінуі жалғасын тапты.</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>Слайдар</p>

1-суретте бейнеленген ландшафт – жер бедері. Ол өзен, жануарлар мен өсімдіктер әлемі, метеорологиялық элементтер, мұздықтар, топырақ тәрізді компоненттерден тұрады. Бұл компоненттердің әрқайсысы физикалық географияның жеке бағыты бойынша оқылады.

1-сурет. Физикалық географияның зерделенетін компоненттер бойынша бөлінуі

1. Суреттерде ұсынылған географиялық қабық компоненттерін және оларды зерттейтін ғылымдарды анықтаңдар.

Оқушыларға топқа талқылауға арналған тақырып бойынша бейнебаян көрсетіледі. Топқа берілген тақырып бойынша дайындалып ерікті оқушыны басқа топқа сұхбаттасуға жібереді сағат тілі бойынша. Соңында жиналған мәліметтермен өз тобының мүшелерімен бөліседі.

Топта жұмыс (Әр топқа жеке тапсырмалар беріледі):

Сәйкестендіру

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

ҚБ:
«Баспалдақ»
әдісі 1.Білімім төмен
2.Орташа
3.Орташадан жоғары 4. Жоғары
ҚБ: Мұғалім тарапынан

Ашық сұрап-жауаптар

Саяхатшылар: Ежелгі зерттеушілер туралы ақпаратты тыңдайды. **Тапсырма:** Ежелгі зерттеушілердің сынарын тауып сәйкестендіру

1. Мысырлықтар	A) бірінші рет «география» ұғымын енгізген
2. Эратосфен	B) жылдың ұзақтығын анықтап күн күнтізбесін жасады.
3. XV-XVII ғасырлардың ортасында	C) географиялық өзгерістерді ғылыми тілде түсіндіріп, алғаш рет масштабты қолданып карта жасаған.
4. Фалес және Анаксимандр	D) Махмұд Қашғари «Дүниежүзінің дөңгелек картасы» атты еңбегінде түркі халықтарының қалаларына және жер бедеріне сипаттама берген.
5. Ежелгі грек ғалымы Геродок	E) Ұлы географиялық ашылулар басталды.

Бағалау Дескриптор:

- Ежелгі зерттеушілер туралы түсінік қалыптастыра алады.
- Зерттеушілердің зерттеген аймақтарын анықтайды.
- Саяхатшылар мен зерттеушілердің ғылымға қосқан үлестерін

жүретін бағалау «Ауызша мадақтау»

- талқылайды;
- Зерттеушілердің сынарын таба алады.

Зерттеушілер: Орыс ғалымдарының зерттеулері туралы тыңдайды.

Тапсырма: Берілген сурет бойынша орыс зерттеушілердің зерттеген аймақтарын жазады

Н.А.
Северцев

В.В.
Сапожников

В.В. Докучаев

В.А. Обручев

Дескриптор:

- Орыс зерттеушілердің зерттеген аймақтарын анықтайды.
- Зерттеушілердің жүріп өткен жерлерін картадан анықтайды;
- Саяхатшылардың ғылымға қосқан үлестерін талқылайды;

Ғалымдар: География ғылымының дамуына үлес қосқан қазақ зерттеушілері туралы тындайды. **Тапсырма:** Ш.Уәлиханов пен Қ.Сәтбаев туралы эссе жазыңыз.

Дескриптор:

- Қазақ зерттеушілерінің зерттеген аймақтарын анықтайды
- Эссе бойынша қазақ зерттеушілерінің еңбектерін жазады;
- Зерттелген аймақтарының маңыздылығын түсіндіреді

Тапсырма: *Жеке жұмыс.* Оқушылар картадан саяхатшылар мен зерттеушілердің жүрген жерлерін кескін картаға түсіреді.

Шартты белгілер

Дескриптор:

- Картада ұлы географиялық ашылулардың жүрген жолдарын анықтайды.
- Саяхатшылар мен зерттеушілердің жүріп өткен жерлерінің географиялық нысандарды кескін картаға түсіреді;
- Саяхатшылардың сапарға шығу маңыздылығын түсіндіреді.

Кір жаятын жіпте сабақтағы негізгі ұғымдар ретсіз ілінген.

Тапсырма: Ұғымдарды ретімен орналастырып кестені толтырады.

Негізгі ұғымдар: зерттеушілер, саяхатшылар, географиялық қоғам, Қазақстан Республикасының Ұлттық Ғылым Академиясы, География институты, сел.

Терминдер	Мағынасы
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	

Дескриптор:

	<ul style="list-style-type: none"> - Ұғымдардың мағынасын анықтайды; - Терминдерді түсініп жазады. - Ұғымдарды еске сақтайды. <p>Сергіту сәті: «Адам адамға» Топтағы адамдар жұп-жұбымен бір-біріне қарама-қарсы тұру қажет. Жүргізуші дененің бір мүшесін айтқан кезде, жұптар дене мүшелерін бірін-біріне тигізу қажет. (Мысалы, қол-қолға, аяқ-аяққа...) Кейін жұптар ауысады.</p>							
Сабақтың соңы	<p>Екі түрлі түсініктеме күнделігі. Оқушылардан дәптердің бетін (не таратылып берген парақты) ортасынан вертикаль сызықпен бөлу сұралады. Мәтінді оқу барысында олар:</p> <table border="1" data-bbox="392 746 1249 975"> <tr> <td data-bbox="392 746 824 786">Бөліктің оң жағына</td> <td data-bbox="824 746 1249 786">Сол жағына</td> </tr> <tr> <td data-bbox="392 786 824 975">Мәтіндегі қатты әсер еткен тұстарды, үзінділерді жазады.</td> <td data-bbox="824 786 1249 975">Сол әсер еткен үзінділер жайлы пікір жазады (нені еске түсіреді, себеп-салдары қандай, қандай сұрақ бар т.б.)</td> </tr> </table>	Бөліктің оң жағына	Сол жағына	Мәтіндегі қатты әсер еткен тұстарды, үзінділерді жазады.	Сол әсер еткен үзінділер жайлы пікір жазады (нені еске түсіреді, себеп-салдары қандай, қандай сұрақ бар т.б.)	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы
Бөліктің оң жағына	Сол жағына							
Мәтіндегі қатты әсер еткен тұстарды, үзінділерді жазады.	Сол әсер еткен үзінділер жайлы пікір жазады (нені еске түсіреді, себеп-салдары қандай, қандай сұрақ бар т.б.)							
Үйге тапсырма	Үйге тапсырма: БАҚ-тан тіл туралы мақала оқып, өз пікірін дайындау							
Саралау – Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?	Бағалау – Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау						
<p><i>Саралау: Оқушылардың тақырыпты теориялық тұрғыда жеңіл меңгеруі үшін және негізгі ойды толық түсінуін қолдау мақсатында мына тәсілдерді пайдаландым:</i></p> <p><i>1. Бейнебаян көру, оқулықпен жұмыстану арқылы «Дереккөздер» арқылы сараладым.</i></p> <p><i>2. Вeenдиограммасы, бинго әдісі арқылы қарқындылын сараладым.</i></p>	<p><i>Сабақ өң бойында оқушыларды алға жетелеу мақсатымда, мадақтап, қолдап отырдым. Оларды дескриптор бойынша, смайликтер, «толық ай, жарты ай, жаңа ай», от шашу әдістерін пайдаландым.</i></p>							

3. «1минуттық әңгіме» арқылы әңгіме-диалогқа түседі.		
<p>Сабақ бойынша рефлексия</p> <p><i>Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма?</i></p> <p><i>Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді ме? Егер оқушылар оқу мақсатына жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?</i></p> <p><i>Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба?</i></p> <p><i>Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма және неліктен?</i></p>		
<p>Жалпы бағалау</p> <p>Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)?</p> <p>1:</p> <p>2:</p> <p>Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)?</p> <p>1:</p> <p>Осы сабақтың барысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/ қиыншылықтары туралы нені анықтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?</p>		

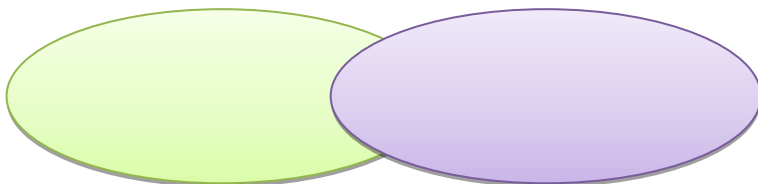
Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктері			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.1.1.3 географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды			
Сабақтың мақсаты	<p>Оқушылардың барлығы мынаны орындай алады: географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды</p> <p>Оқушылардың көбісі мынаны орындай алады географиялық зерттеу әдістерінің мәнін түсіндіріп, қолданады;</p> <p>Оқушылардың кейбіреуі мынаны орындай алады: Оқулықтан тыс берілген қосымша тапсырмалады орындайды, тақырып бойынша қосымша мәліметтер мен дәлелдер келтіре алады.</p>			
Бағалау критерииі	<ul style="list-style-type: none"> • Қосымша ақпарат көзінен алған мәліметтерді түсінеді; • географиялық нысандар мен құбылыстарды номинациялау ерекшеліктерін анықтайды • Географиялық білім көздерін біледі, карта, атлас, оқулық, әдебиеттермен қалай жұмыс істеу керек екенін түсінеді және барлық білім көздерін өз қажетіне қолданады. 			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар

<p>Басы</p>	<p>. Қызығушылықты ояту үшін миға шабуыл.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Суреттердің қиындыларын біріктіріп, топтарға бірігеді; • Суреттерінде не бейнеленгенін сипаттайды <p>Сыни тұрғыдан ойлауға «Түрткі, сынақтан өткізу, қайта бағыттау» сұрақтары</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географиялық білім не үшін қажет? 2. Неліктен? 3. Географиялық білімдерді алған жағдайда қандай мамандықтарға қол жеткізуге болады? <p>Сабақтың тақырыбы мен мақсатымен таныстыру Оқу мақсатымен, тілдік мақсатпен танысады; Жетістік критерийлерін болжайды; Жетістік критерийлерімен танысады.</p> <p>Кластер құру: Қорқыт Сұрақтар:</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды</p>	 <p>«Кіру билеттері»</p>	<p>http://bestrefe.rat.kz/extra_rkd/show/59</p>
--------------------	---	---	---	--

<p>Ортасы</p>	<p>Мағынаны тану кезеңі Географиялық нысан — жердің беткі қабатының белгілі бір қалыптағы айтарлықтай тұрақты тұтас элементі. Географиялық нысандар бір-бірінен шартты географиялық шек арқылы бөлініп ажыратылады. Географиялық нысандардың шығу тегі әртүрлі болуы мүмкін: табиғи (материктер, мұхиттар, өзен-көлдер, таулар, шалғындар, ормандар және т.б.) және антропогенді (қала мен ауылдар, ғимараттар, егістіктер мен саябақтар, зауыт-фабрикалар, көлік жолдары және т.б.).</p> <p>Қасиеттері — бұл географиялық нысанның өзіне ғана тән белгілері. Қасиеттер бізге бір нысанды екіншісінен айыруға немесе осындай өзге нысандармен ұқсастығын анықтауға мүмкіндік береді. Географиялық нысан анықтамасына қарап-ақ, оның мынадай негізгі қасиеттері барын анықтауға болады:</p> <ul style="list-style-type: none"> • тұтастық — нысан элементтерінің ішкі бірлігі, яғни нысан белгілі бір тәртіппен орналасқан өзара байланысты және өзара тәуелді элементтерден тұрады. • тұрақтылық — сыртқы жағдайдың әсеріне қарамастан географиялық нысанның ағымдағы жағдайын сақтап қалу қабілеті. • географиялық орналасу — Жер бетіндегі нысанға, осы нысанға тікелей немесе қосалқы ықпал етуші кез келген нысандарға қатысты географиялық координаттар жүйесінде өз орнының болуы. • шығу тегі — табиғатта немесе адам қызметі саласында (антропогенді) туындау. <p>Әрбір нысанның ортақ және айырым қасиеттері болуы мүмкін. Ортақ қасиеттер нысандарды топтарға біріктіруге көмектеседі. Айырым қасиеттер бір нысанды екіншісінен ажыратуға көмектеседі. Барлық орман үшін ортақ қасиет — белгілі бір жерде ағаштардың көп болуы. Ал ағаштардың түрлері бойынша ормандар бір-бірінен ерекшеленуі мүмкін. Атап айтқанда,</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>1. Флипчарт, фломастер</p>
----------------------	---	---	---	--

	<p>жалпақжапырақты, қылқанжапырақты және аралас ормандар.</p> <p>Географиялық нысанның әрбір қасиетін сапалық әрі сандық тұрғыдан көрсетуге болады. Жезқазғанның географиялық орналасуын сапалық тұрғыдан, мәселен, мынадай сөздермен білдіруге болады: «Қала Орталық Қазақстанда орналасқан». Бұл мәліметті сандық тұрғыдан беру үшін Жезқазғанның координатын — барынша нақты мекенжайын көрсететін географиялық координаттар жүйесінде (ендік және бойлық градустарда) айқындалатын жердің беткі қабатындағы Жезқазғанның орналасуын көрсету керек. Қала координаттары — 47°47'00» с.е., 67°42'00"ш.б. Қызылорданың ауа райы туралы да сапалық және сандық тұрғыдан сипаттауға болады. Мәселен: «Жазда Қызылордада өте ыстық, өйткені температура 40°С-қа жетеді».</p> <p>Жоғарыда біз физикалық қасиеттерге қатысты мысалдар қарастырдық. Географиялық нысандар қасиеттерінің сапалық және сандық сипаттамалары әлеуметтік, қоғамдық құбылыстарға да тән.</p> <p>Географиялық нысандардың әрқайсысында өлшем шамасы бар. Физикалық шама — географиялық нысан қасиеттерінің бірі. Сапалық тұрғыдан ол көптеген ұқсас географиялық нысандар үшін ортақ, ал сандық тұрғыдан олардың әрқайсысы үшін ерекше. Даралықты сандық тұрғыдан былайша түсінуге болады: қасиет бір нысан үшін басқасына қарағанда белгілі бір мөлшерге артық немесе кем болуы мүмкін.</p> <p>Мәселен, сапалық жағынан көптеген елдер аумағы бойынша үлкен болуы мүмкін. Үлкен көлем — барлық ірі елдер үшін ортақ қасиет. Үлкен елдер 1 000 000 км² астам аумақты алып жатады. Бірақ олар басқа елдерден үлкен немесе кіші болуы мүмкін. Қазақстан Республикасы Ресей, Канада, Қытай, АҚШ, Бразилия, Аустралия, Үндістан, Аргентина сияқты аумағы үлкен елдер тізімінде тоғызыншы орында тұр. Қазақстанның аумағы — 2 724 902 км², Канада аумағы -9 984 670 км².</p>	<p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды</p> <p>Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады</p>	<p>ҚБ «Бәрекелді, эттеген-ай»</p> <p>Бағалау парақшасын толтырады.</p> <p>ҚБ Бағдаршам</p>	
--	---	--	--	--

ВЕН ДИАГРАММАСЫ Тарих мен география

Топтық жұмыс «Жигсо»

4 топқа «Географиялық білім көздеріне» нелер жататынын анықтап, қорғау. Сіздің тобыңызда 5 рөлді: лидер, баяндамашы, хатшы, уақыт сақшысы және бақылаушы-ларды анықтаңыз. Жұмыс төмендегідей жоспармен жүреді. Берілген мәтінді оқып, топпен бірлесе отырып, талқылайды және әр топтың бақылаушысы, жасаған жұмыстарға сәйкес бақылау парағын жүргізеді.

Жұптық жұмыс

1-тапсырма. Асты сызылған сөздерге түсініктеме беріңіз.

2-тапсырма: Мәтінге сүйене отыра, 3 сұрақ құрастырыңыз.

Оқытудың мақсаты бойынша.

Бағалау критеріі	Дескриптор
Кез келген тапсырмаларды орындау және тақырыпты кез келген тәсілдерімен түсіндіру пайдаланады	Қосымша ақпарат көздерін пайдалана отырып тексереді
	Орындалған тапсырмалардың дұрыстығын бақылайды
	Тапсырмалардың нәтижесін тексеру
	Орындалған жұмыстардың жақсы үлгілерін көрсетеді

Жұптық бағалау.

Дескрипторлар: жоғарғы балл -5 балл.

- Басы +

	<ul style="list-style-type: none"> - Ортасы + - Қорытынды + 									
Сабақтың соңы	<p>Сабақты бекіту:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географиялық білім көздеріне нелер жатады? 2. Жергілікті жерді танып білу үшін қандай құралдарды қолданамыз? 3. Жергілікті жердің табиғатын білу қаншалықты маңызды деп ойлайсың? <p>Қаншалықты түсінгенін, түсінбеген жерін, жіберген қателіктерін күнделікке толтыру. (5мин)</p> <table border="1" data-bbox="392 614 1146 746"> <tr> <td data-bbox="392 614 654 699">Не үйрендім?</td> <td data-bbox="654 614 900 699">Не қиын болды?</td> <td data-bbox="900 614 1146 699">Түсінбеген жерім</td> </tr> <tr> <td data-bbox="392 699 654 746"></td> <td data-bbox="654 699 900 746"></td> <td data-bbox="900 699 1146 746"></td> </tr> </table> <p style="text-align: center;">Бақылаушының бағалау парағы Рефлексия</p> <p>Оқушы мен мұғалім кері байланысы. Өз-өзін бағалау ауызша жүзеге асады.</p> <p>Оқушылар мына сұрақтарға жауап бере отырып, сабақта туындаған ойларын тізбектейді:</p> <ul style="list-style-type: none"> 🌈 Алдымен біз былай деп ойладық..... 🌈 Одан кейін біз мына проблемаға тап болдық..... 🌈 Проблеманы шешу үшін.....жасадық. 🌈 Бұдан біз.....көрдік. 🌈 Демек, бұл мынаны білдіреді..... <p>Сонымен біз.....деген шешімге келдік</p> 	Не үйрендім?	Не қиын болды?	Түсінбеген жерім				Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы
Не үйрендім?	Не қиын болды?	Түсінбеген жерім								

	Бағалау Жетістік критерийлері бойынша			
			1.	

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Қазақтың халықтық географиялық терминдері			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.1.1.4 қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсіндіреді			
Сабақтың мақсаты	-Оқулықта берілген және қосымша тапсырмаларды орындайды. Жазба жұмыс жасайды. Сұраққа жауап береді.			
Бағалау критерииі	қазақ халқының халықтық географиялық терминдерінің мағынасын түсінеді Географиялық деректерді өңдеуді үйрену реттілігін сақтай отырып, географиялық атаулар нұсқаулығы бойынша географиялық нысандарды тауып, белгілей алады.			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p>Психологиялық ахуал қалыптастыру: 3 минут</p> <p>Ұйымдастыру кезеңі</p> <p>-Оқушылармен амандасамын. Оқушылардың зейінін шоғырландыру үшін шаттық шеңберін ұйымдастыру: «Көршіме бір тілек» әдісі бойынша әр оқушы көршілеріне бір сөзбен тілек айтып шығады.</p> <p>-«Қиынды қағаз» әдісі арқылы топқа біріктіремін.</p> <p>Ұй тапсырмасы: «Миға шабуыл» әдісі бойынша сұрақтар қою</p> <p>-</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады</p> <p>Әдіс арқылы қайталау</p> <p>Сұрақ жауап орындайды</p>	<p>Қалыптастырушы бағалау</p> <p>Кері байланыс</p>	<p>Ұялы телефон</p> <p>Және интернет желілері</p> <p>Кітап</p>

<p>Ортасы</p>	<p>1. Бірлесе отырып сабақтың тақырыбын және мақсатын анықтайды. «Айналмалы бекеттер» әдісі арқылы топтар</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тақырыптың негізгі ұғымдарына анықтама беріңдер. • географиялық деректерді (сандық және сапалық деректер) өңдеп, талдайды? • Жергілікті жердің географиялық нысандарын пайдалану сұрақтарын талқылайды. <p>Халықтық географиялық терминдерден топонимикалық зерттеулердегі маңызды белгілі географ, топонимист Э.М. Мурзаев былайша түйіндейді: «Терминдер – топонимикасының негізі, олар графикалық атаулардың мағыналық мағыналық мазмұның анықтайтын белгілі болып табылады... кез келген топономикалық зерттеу халықтық географиялық терминдерді талдаудан басталуы қажет және қазіргі, сол сияқты түбірлі (субстратты) жергілікті топономия міндетті түрде ескертілуі қажет». Осы тұжырымды басшылыққа ала отырып, қазақтың жер – су аттарын зерттеу олардың мағыналық жүктемесін ажырату ісін халықтың және жергілікті географиялық терминологияның кейбір ерекшеліктерін талдауға болады.</p> <p>Бай халық қазынасының осы күнге дейін зерттеулер назарын аударып, халқымыздың ғылыми тілінің жасауына негіз болуының өзін тарихи феномен деуге болады. Бұл жөнінде 1916 жылы шығатай тілінде жарық көрген «Тауартх – и хамса – йи шарқит» кітабында Қ.Халил былай жазған: «Менің өте таң – тамаша болатыным қазақ оқымаған халық деген лақап</p>	<p>Арнайы ресурстар арқылы жаңа тақырыпты талдайды Жүп бойынша Жеке, өзара тақырыпты түсінгендерін мұғалімге қол көтеру арқылы білдіреді</p> <p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды</p>	<p>Бағалау критерийлер</p> <p>1.Ертегідегі негізгі кейіпкерлердің портретін жинақтайды.</p> <p>2.Кейіпкердің образына қызмет етіп тұрған маңызды әрекеттерін талдайды.</p> <p>3.Жинақталған ақпараттар негізінде кейіпкер образына қатысты өз көзқарасын білдіреді</p> <p>Дескрипторлар</p> <p>1.Әр оқушы ертегіден өзіне тиісті кейіпкерлердің портретіне қатысты сөз тіркестері мен сөйлемдерді</p>	<p>Ашық сұрап-жауаптар</p>

	<p>айтылады. Ал жағрафия, астрономия сияқты атауларды пән оқымай білуге қиын соғатын жердің бірлігін айырып, соған дәлме – дәл ат ат қойып сөйлейді.</p> <p>Қазақтың географиялық терминдерінің ғылыми әдебиеттер бетінде жарық көруіне Орыс Географиялық қоғамы ұйымдастырған ғылыми экспедициялардың есептері мен жазбалары белгілі дәрежеге ықпал еткен.</p> <p>Қазақ жеріндегі герграфиялық атаулар 1863 – 1885 жылдары жарық көрген П.П.Семеновтың «Россия империясының географиялық – статистикалық сөздігіне» де жинақталған. Бұл еңбектің ерекшілігі – топоним құрамындағы географиялық терминдер сызықша арқылы бөлініп жазылған. Мұны өзі қазақ тіліндегі жазылу нормасына сәйкес келмегенімен, орыс тілінде оқитындар үшін қазақ терминдерінің айрықшалаудың бір жолы болғанға ұқсайды. Сөздікке терминнің қазақшадан аударғанда мағынасы жақша ішінде берілген. Бұл сөздіктің қазіргі география, топонимика ғылымдары үшін маңызы атаулардың тізімін, мағынасын берумен ғана емес, объектінің географиялық ерекшеліктерін қысқаша сипаттаумен де құнды мұның өзі көптеген қазақ топонимдерінің мәнін түсінуге мағынасы жан – жақты талдауға мүмкіндік береді.</p> <p>Қазақ терминдерін қарастыруда ХҮІІ – ХХ ғасырларда жарық көрген ғылыми әдебиеттер кеңінен пайдаланылды. Қазақ терминдері басқа түрлі халықтардың географиялық терминологиясының құрамында</p>	<p>орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p> <p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды</p> <p>Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады</p>	<p>анықтайды.</p> <p>2.Әр оқушы кейіпкердің ең маңызды үш әрекетін анықтайды</p> <p>Бағалау парақшасын толтырады.</p> <p>ҚБ Бағдаршам</p>	
--	--	---	---	--

Э.М.Музаевтың еңбектерінде тапқанды. Халқымыздың географиялық терминологиясы ғылыми көпшілікке насихаттап түсіндіруде

Э.М.Мурзаевтың 1984 жылы жарық көрген «Халықтық географиялық терминдер сөздігінің» маңызы зор. География ғылымдары тұрғысынан қазақ географиялық терминдерін алғаш топтастырып, мағынасына анықтама берген Ғ.Қ.Қоңқаннансвтың зерттеу жұмыстарының маңызы өте зор. Қазақ оқырманына бұрын белгісіздеу болып кейбір құнды еңбектер тарихи талқысынан өтіп, бүгінгі заманда жарық көруінің өзі осы құралына арқау болды. Мұндай туындылар қатарына 1602 ж жазылған Қадырғали би Қосымұлына «Жамиат – тауарих» (Жылнамалар жинағы) ХҮІІІ ғасырда өмір сүрген Шанырантты Қазыбек бек Тауасарұлының «Түп – тақиянат өзіме шейін»

Географиялық ортадағы табиғи жағдайларын нақты бейнелеуге топонимдер құрамында болатын халықтық және жергілікті географиялық терминдер себепші болды. Топонимика ғылымында индикатор – терминдер деп аталатын мұндай сөздер тобы физикалық географияның объектілерінің типін, ландшафтық – белдемдік ерекшеліктерін, морфологиялық сипатын, шығу тегін (тенезис)сипаттайды. Осы тұрғыдан алғанда, табиғат жағдайларын сипаттайтын жер – су аттарында жергілікті жердің ландшафтық келбеті бейнеленіп, халықтың географиялық білімі жинақталған.

.Топтық жұмыс
 1 топ: Қазақстан ұлттары. 100-102бет2 топ: қазақ этносының географиясы.
 103-104 бет3 топ: Қосымша. 105-106 бет4 топ: Халықтың діни құрамы.
 108-110 бет5 топ: Қазақстанның конфессиялық топтары. 110-112 бет
 2. Оқушыларға жұпта және топта талқылауды тапсырамын.Топ мүшелерінемесе топ басшыларының қорғауын сұраймын.

Бағалау критерийі	р/с	Дескрипторлар	+/-
географиялық деректерді өңдеп, талдай отырып сипаттап біледі	1.	Тақырыптың негізгі ұғымдарына анықтама бергені үшін	
	2.	Тақырыпты оқып үйренуде және онымен жұмыс істеу барысындағы міндеттерді анықтағаны үшін	
	3.	Географиялық деректерді жинақтауды үйрену реттілігін сақтай отырып, географиялық атаулар нұсқаулығы бойынша	

географиялық
нысандарды
тапқаны үшін

Бағалау: ҚБ жұмысын орындау

1-тапсырма: Мәтінмен жұмыс.

Әдісі: «ДЖИГСО»

Формативті бағалау:

«Келісемін»+, «Келіспеймін»-

1. Экономика және экономикалық жүйе терминдеріне сипаттама беріңіз?
2. Пәннің мазмұнында қарастырылатын экономикалық мәселелер қандай?
3. Алғаш рет «Экономикалық география» терминін кім енгізді?

2-тапсырма: Қазақстан аумағын және оның географиясын зерттеуге үлес қосқан ғалымдардың еңбектерін кесте түрінде толтырып жазыңыз.

Әдісі: «Ойлан-Жұптас-Бөліс»

Формативті бағалау: «Өзін-өзі бағалау»

3-тапсырма: Қазақстанның аймақтарындағы шаруашылық түрлерін сипаттап жазыңыз.

Әдісі: «Әр

адам әрқайсысын оқытады» «Кластер»

2-тапсырма Постер қорғау, жоспар

I топқа экономикалық география.

II топқа әулеметтік география 223-224

III топқа екеуінің сипаттамасы туралы

3. «Сәйкестендіру» әдісі арқылы семантикалық картаны беру

Бағалау критерийі	р/с	Дескрипторлар	+/-
географиялық деректерді өңдеп, талдай отырып ерекшелігіне байланысты жіктейді	1	Деректерді нақты белгілегені үшін	
	2	Деректерді белгілегені	

			үшін					
		3	Деректерді дұрыс өңдегені үшін					
	Бағалау: ҚБ жұмысын орындау							
Сабақтыңсоңы	<p>Ойтолғаныс «3-2-1» Бүгінгі сабақтан алған 3 маңызды ақпарат; Бүгінгі сабақта қиындық тудырған 2 аспекті; Бүгінгі сабақта ұнаған 1 іс-әрекет Кері байланыс «3 минуттық үзіліс»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Маған ұнады 2. Маған қиындық туғызды 3. Мен хабардар болдым 4. Мені таңқалдырды <p>Рефлексия «Екі жұлдыз, бір тілек» - Сабақ уақытында орындаған жұмыстарын бағалау үшін білім алушыларға дескрипторлар арқылы өзін-өзі бағалауды жүргізуді ұсынамын.</p>					Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы
Қосымша ақпарат								
Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?			Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?			Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы		
3.			Мұғалімнің ауызша кері байланысы			Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау		

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Зерттеу нәтижелерін ұсынудың академиялық формалары			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады			
Сабақтың мақсаты	<p>Оқушылардың барлығы мынаны орындай алады: зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады</p> <p>Оқушылардың көбісі мынаны орындай алады: зерттеу нәтижелерін түрлі формада ұсыну қажеттілігін түсінеді</p> <p>Оқушылардың кейбіреуі мынаны орындай алады: зерттеу нәтижелерінің ұсыну формаларын талқылайды</p>			
Бағалау критерииі	<p>Зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынуды үйренді</p> <p>Әртүрлі зерттеулер нәтижелерін түрлі формада ұсыну</p> <p>Тақырыптың негізгі ерекшелігін сақтап, тапсырманы толықтырады</p>			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	Мұғалім қолайлы психологиялық климат орнату мақсатында оқушыларды шеңберге тұрғызып, бір-бірлеріне тілек білдіртуді ұйымдастырады, сабақтың тақырыбы мен оқыту мақсаттарымен таныстырады. Қызығушылықты ояту:	Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы	Қол шапалақ	Слайд 6-7 Дидактикалық

	<p>Сыныпта талқылау. Ұсынылған суреттердің адам мінезіне тікелей қатысы бар ма?</p> <p>Сабақтың тақырыбы, оқыту мақсаты, бағалау критерийлері хабарланады. Мұғалім оқушылардың қызығушылықтарын арттыру мақсатында сұрақ қояды:</p> <p>-географиялық мәліметтер қандай әдіспен жинақталады?</p> <p>- зерттеу нәтижелері қалай ұсынылады?</p> <p>Күтілетін нәтиже:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Географиядағы зерттеу нәтижелері ір түрлі визуальді формада жеткізілетінін меңгереді; • Тиімді формасын таңдап ұсынады, жауаптарын аргументтейді. 	<p>қайталау</p> <p>Сұрақ жауап орындайды</p>		<p>материалдар №1</p>
<p>Ортасы</p>	<p>Мұғалім әр түрлі диаграммалар мен графиктер, карто-сызбалар мен инфографикаларды көрсетеді. Оқушылар оларға ортақ нәрсені анықтайды: зерттеу нәтижесінде жинақталған ақпарат визуальді түрде жеткізілгенін атайды. Шартты белгілерді еске түсіреді және ойлап шығарады.</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>Слайдар</p>

Басылымдардың қызметі (функциялары) және түрлері. Зерттеушілер географиялық нысандарды, құбылыстарды және үдерістерді зерделеуді аяқтағаннан кейін мүдделі тұлғаларды өз іс-әрекеттерінің нәтижелерімен таныстыруға тырысады. Баспасөз көмегімен, түрлі басылымдарда (журналдарда, жинақтарда, құралдарда) жариялау, ғылыми шараларды сөз сөйлеу арқылы ақпаратты жұртшылыққа жеткізу басылым деп аталады.

СТЕНДТІК БАЯНДАМА
БАЯНДАМА БАСЫЛЫМ
ПРЕЗЕНТАЦИЯ
МАҚАЛА ЕСЕП
ИНФОГРАФИКА АННОТАЦИЯ
ТЕЗИС

Басылымның басты қызметі (функциясы):

- ғылыми зерттеу нәтижелерін елге жариялау;
- автор шығармаларының ұқсас ғылыми мақалалардың мазмұнынан айырмашылықтарын көрсету;
- зерттеушінің ғылыми проблемаларды зерттеуге қосқан жеке үлесінің айғағы;
- ғылыми жұмыстың негізгі нәтижелерінің және қорытындыларының дұрыстығын, оның жаңалығын және ғылыми деңгейін дәлелдеу;
- жүргізілген зерттеудің нәтижелері мен шешімдерін апробациялау және енгізу фактісін дәлелдеу;
- зерттеудің негізгі мазмұнын, ғылыми деңгейін және жаңалығын бейнелеу;
- жаңа ғылыми білімнің пайда болғаны туралы хабарлау, оны жалпы пайдалануға беру;
- шығарманы қалың ғылыми жұртшылықтың зерделеуі және бағалауы.

Ғылыми жарияламалардың түрлері өте көп. Осы параграфта мектеп өмірінде жиі қолданылатын түрлері қарастырылатын болады.

Мұғалім оқушыларды түсті қағаздар тарату арқылы төрт топқа біріктіреді.

Тапсырма:

1 топ қызыл-Елдердің жасанды серіктердің зерделеу нәтижелерін түрлі формада ұсынады.

2 топ қоңыр-Киіктердің мекен орындары мен миграциясы.

3 топ көк Қазақстан халқының жастық құрамы .

4 топ сары Машина жасау өнеркәсібі.

Әр топ белгілі салада зерттеу жұмыстарын жүргізуінің нәтижелерін тиімді

арқылы бәсекелеседі

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды
Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

ҚБ:
«Баспалдақ»
әдісі 1.Білім
төмен
2.Орташа
3.Орташадан

Ашық сұрап-жауаптар

	<p>әдіспен ұсынады.</p> <p>Бағалау: мұғалім оқушылардың жұмыстарын дескрипторлар арқылы бағалайды:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зерттеу нәтижелерін тиімді формада ұсынды, аталуын атады. 2. Таңдаған формасының тиімділігін аргумент келтіріп дәлелдеді. 3. Қорытынды шығарды. <p>Әр топ өз тапсырмаларын презентация, инфографика, сызба-нұсқа , карта-сызба, диаграмма немесе график арқылы ұсынады. Топтар бір бірінің жұмыстарын «2 жұлдыз, 1 тілек» тәсілімен бағалайды</p>		<p>жоғары 4.</p> <p>Жоғары ҚБ: Мұғалім тарапынан жүретін бағалау «Ауызша мадақтау</p>	
Сабақтыңсоңы	<p>Рефлексия. Оқушылар қиық қағаздарға жазып береді.</p> <p>Сабақта маған не пайдалы болды?</p> <p>Сабақта маған не қызықты болды?</p> <p>Сабақта маған не қиын болды?</p>	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы
Үйге тапсырма		Үйге тапсырма:		
		БАҚ-тан тіл туралы мақала оқып,өз пікірін дайындау		
Саралау – Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?		Бағалау – Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау	
<p><i>Саралау: Оқушылардың тақырыпты теориялық тұрғыда жеңіл меңгеруі үшін және негізгі ойды толық түсінуін қолдау мақсатында мына тәсілдерді пайдаландым:</i></p> <p><i>1.Бейнебаян көру , оқулықпен жұмыстану арқылы «Дереккөздер » арқылы сараладым.</i></p> <p><i>2. Веендиограммасы, бинго әдісі арқылы қарқындылын сараладым.</i></p> <p><i>3. «1минуттық әңгіме» арқылы әңгіме-диалогқа түседі.</i></p>		<p><i>Сабақ өң бойында оқушыларды алға жетелеу мақсатымда, мадақтап, қолдап отырдым. Оларды дескриптор бойынша, смайликтер, «толық ай, жарты ай, жаңа ай», от шашу әдістерін пайданаландым.</i></p>		

<p>Сабақ бойынша рефлексия</p> <p><i>Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма?</i></p> <p><i>Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді ме? Егер оқушылар оқу мақсатына жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?</i></p> <p><i>Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба?</i></p> <p><i>Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма және неліктен?</i></p>	
---	--

<p>Жалпы бағалау</p> <p>Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)?</p> <p>1:</p> <p>2:</p> <p>Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)?</p> <p>1:</p> <p>Осы сабақтың барысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/ қиыншылықтары туралы нені анықтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?</p>
--

<p>Бөлім</p>	
<p>Педагогтың аты-жөні</p>	<p>Майлыбекова З.Ш</p>

Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды картадан көрсету тәсілдері			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.2.1.1 қазақстандық маңызды географиялық нысандарды, процестер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды			
Сабақтың мақсаты	<p>Барлық оқушылар: географиялық нысандарды, үдерістер мен құбылыстарды карталардан көрсету барысында сипаттайды</p> <p>Көпшілік оқушылар: Қазақстанның физикалық картасын пайдалана отырып географиялық нысандарының орнын кескін картаға түсіреді</p> <p>Кейбір оқушылар: Тақырыптық карталардың түрлерін анықтай және талдай алады</p>			
Бағалау критерииі	<ul style="list-style-type: none"> -Картадан нысандарды көрсетеді -Шартты белгілерді ажыратады -Нысандарды кескін картаға түсіреді -Жобалар орындайды -Картографиялық сызбаларды талдайды 			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p>«Ұйымдастыру: оқушыларменамандасу.түгендеу</p> <p>Арқаға сурет тренингі арқылы оқушылар ортаға шығып жағымды ахуал туғызу</p> <p>Топқа бөлу. Жетондар арқылы 4топқа бөлу:Еуразия материгінің географиялық объектілері арқылы бөлу.</p> <p>1 – Сахалин</p> <p>2 – Гималай</p> <p>3- Босфор</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады</p> <p>Әдіс арқылы қайталау</p> <p>Сұрақ жауап орындайды</p>	Қол шапалақ	<p>дидактикалы қ материалдар .</p> <p>Интерактивт</p>

	<p>4- Арабия</p> <p>Әр топ өз топбасшыларын тандайды. Топ ережелерін сақтайды</p> <p>Үй тапсырмасы. Өткізілген тақырып бойынша тест жүргізу</p> <p>Бағалау. Әр топ басқа топтың жауаптарын бағалайды.Өзіндік және өзара бағалау</p> 			i тақ
<p>Ортасы</p>	<p>; Жаңа тақырыпқа көшу.Мәтінмен жұмыс.Түйінді түсініктерді жазу</p> <p>Дескриптор:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Мәтінді оқиды,мазмұндайды -Түсініктерді жазады <p>С)Мәтінді бірлесе оқиды,тапсырмаларды орындау барысында оқушылар топтық талқылаулар арқылы бір- бірімен пікір алмаса отырып, әр топ өздеріне берілген тапсырманы орындайды.</p> <p><u>1-ші топ тапсырмасы:</u> Планның ерекшелгі туралы постер құрау.</p> <p><u>2-ші топ тапсырмасы</u> Аэрофотосурет туралы кластер</p>	<p>Арнайы ресурстар арқылы жаңа тақырыпты талдайды Жұп бойынша Жеке, өзара тақырыпты түсінгендерін мұғалімге қол көтеру арқылы білдіреді</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>http://ikitap.kz/audiobook/5189-kerqula_atty_kendebaj/5189-kerqula_atty_kendebaj аудиокітап Алты томдық «</p>

3-ші топ тапсырмасы

Венн»диаграммасы

План мен картаның айырмашылығы мен ұқсастығы анықтайды.

Бағалау:Өзара бір-бірін бас бармақ арқылы бағалау

Дескриптор:

- План туралы постер құрайды
- Аэрофотосурет туралы кластер жасайды
- План мен картаның ұқсастығы мен айырмашылығын анықтайды.

1-тапсырма."Ойлан тап". Физикалық картадан Еуразия материгінің географиялық объектілерін көрсету:

- 1 . Шеткі нүктелері, материк жағалауындағы мұхиттар.
- 2 .теңіздері, шығанақтар.
- 3 бұғаздар, аралдар.

Дескриптор:

-географиялық объектілерді физикалық картадан көрсету

Бағалау."Қол шапалақтау" әдісі арқылы

2-тапсырма.Сарамандық жұмыс..Кескін картаға Қазақстанның ең басты

Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды

Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі

ҚБ «Бәрекелді, әттеген-ай»

Бағалау парақшасын толтырады.

ҚБ Бағдаршам

географиялық нысандарын белгілендер

Дескриптор:

-Кескін картаға белгілейді

Бағалау. Өзіндік және өзара бағалау

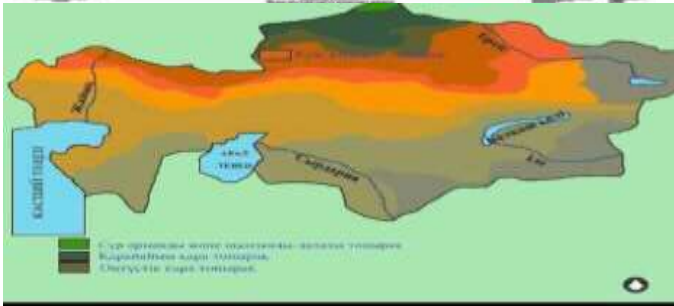
Сергіту сәті . ”Дене мүшелеріне арналған жаттығулар”

3-тапсырма.”Жинақтау” әдісі.Топтық жұмыс.Әр түрлі формадағы тақырыптық карталардың түрлерін анықтап, келесі жоспар бойынша талдау жасандар

- Мазмұны
- Маңызы
- Ерекше белгілері

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

“Бас бармак” әдісі арқылы бағалау

Дескриптор:

- Картаның түрін анықтайды
- Талдау жасайды

			Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.	Рефлексия парағы
Қосымша ақпарат				
Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндетқоюдыжоспарлапотырсыз?	Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы		
4. . 5.	Мұғалімнің ауызша кері байланысы	Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау		

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Географиялық номенклатура нысандарын көрсету тәсілдері			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.2.1.2 Қазақстанның географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді			
Сабақтың мақсаты	<p>Барлық оқушылардың қолынан келеді: географиялық номенклатура нысандарын картадан ажыратады</p> <p>Көпшілік оқушылардың қолынан келеді: карталарды оқи алады</p> <p>Кейбір оқушылардың қолынан келеді : - географиялық номенклатура нысандарын картадан көрсетеді.</p>			
Бағалау критерииі	<ul style="list-style-type: none"> • Номенклатура нысандарын ажыратады • Картадан көрсетеді 			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар

<p>Басы</p>	<p>Қызығушылықты ояту үшін миға шабуыл.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Сабақты бастамас бұрын топқа бөліп алу • Сыныптағы бала санына қарай бөлу • Әр оқушы өзіне ұнаған түсті алады • Суреттерінде не бейнеленгенін сипаттайды • Берілген суреттерді біріктіріп, мәтін құрастырады. <p>Өткен сабақты пысықтау:</p> <p>Ширату жаттығуы: Оқушыларды сыни тұрғыдан ойландырту үшін «Ой қозғау» әдісі арқылы сұрақ қоямын. Осы сұрақтар арқылы сабақтың тақырыбын айқындаймын.</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды</p>	<p>Қол шапалақ</p>	<p>Ұялы телефон Және интернет желілері Кітап</p>
<p>Ортасы</p>	<p style="text-align: center;">Жаңа тақырыпты түсіндіру</p> <p style="text-align: center;">Түйінді ұғымдарды жазып алу</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>Слайдар</p>

Сағаттық белдеулер картасы

1-тапсырма

Атлас карталары бойынша географиялық карта мен топографиялық картадағы шартты белгілерді анықтап , тиісті торкөзге +/- таңбасын қою арқылы сәйкестендіріңіз.

Шартты белгі

Карта

Топографиялық

барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

ҚБ:
«Баспалдақ»
әдісі 1.Білімім

Ашық сұрап-жауаптар

Географиялық

Дескрипторлар

Білім алушы

-план мен картаның оқуда шартты белгілерін ажыратады және шартты белгілері бойынша карталарды топтастырады;

топтар бірін –бірі бағалайды

Кері байланыс

2. Атлас карталарын қолдана отырып, аталған елдерге берілген жоспар бойынша сипаттама жасаңыз.

Елдің атауы	Қазақстан	Италия	Перу	Аустралия
-------------	-----------	--------	------	-----------

төмен
2.Орташа
3.Орташадан
жоғары 4.
Жоғары
ҚБ: Мұғалім
тарапынан
жүретін
бағалау
«Ауызша
мадақтау

Астанасы				
Жер бедері				
Ең биік нүктесі				
Пайдалы қазбалары				
Өзендері				

Дескрипторлар

Білім алушы

- карталарды пайдаланады;
- астанасын анықтайды;
- жер бедерін анықтайды;
- ең биік нүктелерін салыстырады;
- пайдалы қазбалардың түрлерін анықтайды;
- өзендерін атайды;

жұптар бірін –бірі бағалайды

Кері байланыс

Картамен жұмыс істеу кезіндегі үш басты міндет шешілетінін білу қажет.

1. Картаны түсіну
2. Картаны оқу
3. Картаны білу

2 тақырыпша.

1. Географиялық нысан

	<p>Географиялық нысандардың атауын атап картадан немесе атластан табыңдар.</p> <p>Енисей өзені батыс саяндағы Каа-хем және Бий-Хем өзендерінің қосылған жерінен басталып, Батыс Сібірдің шығыс шегарасын жағалай, Орта Сібір таулы үстіртінің батысымен Кар теңізінің Енисей бұғазына барып құяды.батысымен</p> <p>Номенклатуралық материалдарды меңгерудің тиімділігін арттыру үшін сол нысандардың шығу тегін білу.</p> <p>Шпицберген- Таймыр- Ыстықкөл-</p>							
Сабақтыңсоңы	<p>Екі түрлі түсініктеме күнделігі. Оқушылардан дәптердің бетін (не таратылып берген парақты) ортасынан вертикаль сызықпен бөлу сұралады. Мәтінді оқу барысында олар:</p> <table border="1" data-bbox="389 1023 1249 1254"> <tr> <td data-bbox="389 1023 824 1066">Бөліктің оң жағына</td> <td data-bbox="824 1023 1249 1066">Сол жағына</td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 1066 824 1254">Мәтіндегі қатты әсер еткен тұстарды, үзінділерді жазады.</td> <td data-bbox="824 1066 1249 1254">Сол әсер еткен үзінділер жайлы пікір жазады (нені еске түсіреді, себеп-салдары қандай, қандай сұрақ бар т.б.)</td> </tr> </table>	Бөліктің оң жағына	Сол жағына	Мәтіндегі қатты әсер еткен тұстарды, үзінділерді жазады.	Сол әсер еткен үзінділер жайлы пікір жазады (нені еске түсіреді, себеп-салдары қандай, қандай сұрақ бар т.б.)	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы
Бөліктің оң жағына	Сол жағына							
Мәтіндегі қатты әсер еткен тұстарды, үзінділерді жазады.	Сол әсер еткен үзінділер жайлы пікір жазады (нені еске түсіреді, себеп-салдары қандай, қандай сұрақ бар т.б.)							
Үйге тапсырма	Үйге тапсырма: БАҚ-тан тіл туралы мақала оқып,өз пікірін дайындау							
Саралау – Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?	Бағалау – Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау						

<p><i>Саралау: Оқушылардың тақырыпты теориялық тұрғыда жеңіл меңгеруі үшін және негізгі ойды толық түсінуін қолдау мақсатында мына тәсілдерді пайдаландым:</i></p> <p><i>1.Бейнебаян көру , оқулықпен жұмыстану арқылы «Дереккөздер » арқылы сараладым.</i></p> <p><i>2. Веендиограммасы, бинго әдісі арқылы қарқындылын сараладым.</i></p> <p><i>3. «1минуттық әңгіме» арқылы әңгіме-диалогқа түседі.</i></p>	<p><i>Сабақ өң бойында оқушыларды алға жетелеу мақсатымда, мадақтап, қолдап отырдым. Оларды дескриптор бойынша, смайликтер, «толық ай, жарты ай, жаңа ай», от шашу әдістерін пайданаландым.</i></p>	
<p>Сабақ бойынша рефлексия</p> <p><i>Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма?</i></p> <p><i>Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді ме? Егер оқушылар оқу мақсатына жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?</i></p> <p><i>Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба?</i></p> <p><i>Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма және неліктен?</i></p>		
<p>Жалпы бағалау</p> <p>Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)?</p> <p>1:</p> <p>2:</p> <p>Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)?</p> <p>1:</p> <p>Осы сабақтың барысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/ қиыншылықтары туралы нені анықтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?</p>		

Бөлім		
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш	
Күні		
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны
Сабақтың тақырыбы	Жерді қашықтықтан зерделеу әдістері	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.2.2.1 Жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіреді	
Сабақтың мақсаты	<p>Оқушылардың барлығы мынаны орындай алады: Географиялық білім көздерін білу, карта, атлас, оқулықпен қалай жұмыс істеу керек екенін түсінеді</p> <p>Оқушылардың көбісі мынаны орындай алады: Жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін сипаттап, маңыздылығы мен ерекшеліктерін түсіндіреді</p> <p>Оқушылардың кейбіреуі мынаны орындай алады: Мәтінді оқып, мазмұнын өз сөзімен баяндап беру қабілетін жетілдіреді.</p>	
Бағалау критерииі	<p>Қазақстан Республикасы туралы біледі, еліміздің ерекшеліктерін түсінеді және білімін толықтыру үшін қосымша мәліметтерді қолданады.</p> <p>Географиялық білім көздерін біледі, карта, атлас, оқулық, әдебиеттермен қалай жұмыс істеу керек екенін түсінеді және барлық білім көздерін өз қажетіне қолданады.</p>	

Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
<p>Басы</p>	<p>. Оқушылармен амандасу, оларды түгендеу, дәптерлеріне бүгінгі күнді жазғызу.</p> <p>Қызығушылықты ояту: Тақтада әріптер тұрады, оқушы бір әріпті тандап, соған климатқа байланысты сөйлемдер айтады. Сабақтың тақырыбы, оқыту мақсаты, бағалау критерийлері хабарланады. Ал, қане балалар біз өткен сабақта қандай тақырып өттік? - 1. Географиялық білім көздеріне нелер жатады? 2. Жергілікті жерді танып білу үшін қандай құралдарды қолданамыз? 3. Жергілікті жердің табиғатын білу қаншалықты маңызды деп ойлайсың? • .</p> <p>Оқу мақсатымен, тілдік мақсатпен танысады; Жетістік критерийлерін болжайды; Жетістік критерийлерімен танысады.</p> <p>Кластер құру:</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды</p>	 <p>«Кіру билеттері»</p>	<p>http://bestrefe.rat.kz/extra_rkd/show/59</p>

<p>Ортасы</p>	<p><u>жер</u> бетін әр түрлі түсіруші құрал-жабдықтармен жабдықталған әуелік және ғарыштық құрылғылармен бақылау. Түсіруші құрылғылардың жұмыс істеу өлшемі микрометрден (көрінетін оптикалық сәулелену) метрге (радиотолқын) дейін. Зондтау әдісі белсенді және белсенді емес болып бөлінеді. Белсенді емес әдістер күннің белсенділігіне негізделі отырып, Жер бетіне табиғи бейнені немесе екілік жылулық сәулелендіруді қолдануы мүмкін. Белсенді әдіс – жасанды бағытталған іс-әрекет арқылы нысандарды сәулелендіру. Жерді қашықтықтан зондтау жаһандық, жоғарғы кеңістіктік, спектрлік және уақыттық көлемде шұғыл түрде мәлімет жинауға мүмкіндік береді. Бұл <u>ғарыштық</u> жүйенің үлкен ақпараттық мүмкіндігін анықтап, алынған мәліметтердің жан-жақты қолдануына мүмкіндік береді. Жерді қашықтықтан зондтау жоғары кеңістіктік, спектрлік және уақытты бар ақпараттарды жинауда әмбебап ұқыптылық көрсетті. Ол ғарыштық жүйелердің жоғары ақпараттық мүмкіндіктерін көрсетіп, оларды әскери және экономика салаларында тиімді қолданады.</p> <p>«Жерді қашықтан зондтау» ұғымы әр түрлі камера, сканер, <u>микротолқынды</u> қабылдағыштар, радиолокаторлар және тағы да басқа құралдар арқылы электромагниттік сәулелерді өзіне жазу дегенді білдіреді. Қазіргі заманда теңіз түбі, жер <u>атмосферасы</u>, <u>Күн жүйесі</u> туралы ақпараттарды жинау мен жазу үшін қолданады. Ол өз қызметін теңіз кемелерінің, ұшақтың, ұшатын ғарыш құралдарының, телескоптың көмегімен іске асырады. Сондай-ақ қазіргі заман әдісін геология, орман шаруашылығы және география сияқты ғылым мамандары да зерттеу жұмыстарын жүзеге асыруда қолданады.</p> <p>Қашықтықтан зондтау әдісін қолдану арқылы мәліметті келесі түсірім түрлері арқылы алуға болады:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ғарыштық түсірілім (фотографиялық немесе оптико-электрондық): Панхроматикалық (қарапайым мысал, қара-ақ түсірім), түрлі-түсті, көпзонналы, радарлы. • Аэрофототүсірім (фотографиялық немесе оптикоэлектрондық): Қашықтықтан зондтаудың ғарыштық түсірілімегі түрлер, лидарлық (лазерлік). 	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>1. Флипчарт, фломастер</p>
----------------------	--	---	---	--

	<p>Қашықтықтан зондтау теориялық зерттеулерді, зертханалық жұмыстарды, ұшақ пен жасанды Жер серіктерінің көмегімен бақыланатын алаңдық жұмыстарды қамтиды. Кейбір дамыған елдер Жер бедерін және планетааралық ғарыштық станцияларды сканерлеу мақсатында жасанды серіктерді ұшырады.</p> <p>Жасанды серіктер арқылы Жерді қашықтықтан зондтау мәліметін алатын түрлі бағдарламалар бар, ол Landsat, Radarsat, Spot Image, Indian Remote Sensing, Spot imaging және Earth watch. Рентабельдік, қайталану және қабылдану жағдайы бойынша панхроматикалық бейнелерді қолдану ұсынылды.</p> <p>Мақсат: Жерді қашықтықтан зерделеудің әдістерін атау Миға шабуыл: -Жерді қашықтықтан зерделеу дегенді қалай түсінеміз? Оқушылар дәптерлеріне сұрақ бойынша өз білгендерін сөйлем немесе сөз тіркестері түрінде жазып шығады. Сынып өз ойларымен бөліседі.</p> <p>(С) (Ж) Суреттер арқылы қандай құрылғы екенін анықтау Лидар,дрон құрылғыларының қызметін талқылаңыздар -Қандай құрылғы? -Не мақсатта қолданылады? Оқулықты және ғаламтор материалдарын пайдалана отырып, А3 қағазына орындайды. Орындалған жұмысты бағалау кезінде назар аудару қажет: -шығармашылық безендірілуіне; -ақпараттың дәлдігіне; -қолдану аясының кең болуына көңіл бөлу керек.</p>	<p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады</p>	<p>ҚБ «Бәрекедді, эттеген-ай»</p> <p>Бағалау парақшасын толтырады.</p> <p>ҚБ Бағдаршам</p>	
--	--	--	--	--

Құрылысқа арналған лидар Дрондар

Landsat, Radarsat, Spot Image, Indian Remote Sensing, Spot imaging және Earth watch берілген бағдарламалардың қандай қызмет атқаратынын интернет желісінен анықтайды.

Оқулықты және ғаламтор материалдарын пайдалана отырып, дәптерлеріне орындайды. Сынып оқушылары өз ойларымен бөліседі. Қызықты ақпараттарды оқушылар дәптерлеріне жазып алады.

)Жерді қашықтықтан зерделеу әдістерінің тиімділігін зерттеу

1- топ. Аэроәдіс

2-топ. Ғарыштық әдіс

3-топ. Зондтау әдісі

Қашықтықтан зерделеу әдістерінің тиімділігін зерттеу үшін критерийлер

1.Зерттеу әдісінде немен айналысады?

2.Зерттеу құралдары қандай?

■ **Тапсырма.** Жерді қашықтықтан зерделеу әдістерінің тиімділігін зерттеу

- 1. Аэроәдіс
- 2. Ғарыштық әдіс
- 3. Зондтау әдісі
- 4. Қашықтықтан жер асты әлемін зерттеу (GPR-құрылғысы, Underground survey әдісі т.б)

Тапсырма. Навигациялық жүйенің жұмыс жасау қасиетін талдау.

- 1) 2ГИС, InDriver, MapInfo баптауларын қолданушыларды анықтаңыз.
- 2) Бұл навигациялық жүйелерді қолданудың маңыздылығына баға беріңіз.
- 3) ГАЗ технологиясының беретін мүмкіншіліктерін атаңыз.

Сабақтыңсоңы

Кері байланыс.

«Түйін сөз» стратегиясы

- 1- қадам: 10 – ға шейін сандар қиындыларын әзірлеймін.
- 2- қадам: Оқушыларға бір санды таңдауға тиіс екенін түсіндіремін.
- 3- қадам: Оқушылардың сан мен олардың сабақ туралы ой – пікірлерін ұштастыра айтатынын түсіндіремін.

Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.

Рефлексия парағы

	<p>4 – қадам: Олар бүгінгі сабақта не түсінді? Бүгінгі сабақ қандай жаңалықтарға толы болды? Алдағы сабаққа ұсынысы қандай? Оқушылар осы сұрақтарға жауап береді.</p> <p>Мысалы, Бір дегенім – білім. Бүгін меннақыл сөздердің мағынасын ашып, орынды қолдануды білдім.</p> <p>Екі дегенім - ертеңге сенім. Осындай нақыл сөздер тұрғанда қазақтың баласы ұлттың тілін, дінін құрметтеп өтеді. Келесі сабақта нақыл сөздерден кітапша жасап әкелсек деген ұсынысым бар.</p>			
Қосымша ақпарат				
Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?	Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы		
2.	Мұғалімнің ауызша кері байланысы	Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау		

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Геоақпараттық жүйелер технологияларын қолдану аясы			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.2.2.2 шаруашылық пен ғылым салаларында геоақпарат технологияларын қолдану маңыздылығын сипаттайды			
Сабақтың мақсаты	1.Ақпараттық-коммуникациялық технологияны пайдаланып, географиялық деректер базасын құрастыру. 2.Ақпараттық-коммуникациялық технологияны қолдана білу. 3. Географиялық ақпараттар жүйесінің түрлеріне,салаларына түсінік беру.			
Бағалау критерииі	Білу, – Географиялық деректер базасын құрастырудың түсіну қажеттілігін біледі,түсінеді. Қолдану - Географиялық деректер базасын құрастыруда АКТ-ны қолдану. Талдау – АКТ-ны қолданып алынған мәліметтерді салыстырады,зерделейді,талдау жасайды.			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар

<p>Басы</p>	<p>Психологиялық ахуал қалыптастыру: 3 минут Ұйымдастыру кезеңі: 1.Оқушылармен сәлемдесу,түгендеу. «Аялы алақан» әдісі бойынша жылулық,сенімділік,еркіндікті дамыту мақсатында психологиялық ахуал қалыптастыру. «Мозаика»әдісі бойынша топқа бөлу. Үй тапсырмасын сұрау. «Допты лақтыру» әдісі бойынша үй тапсырмасын сұрау. 1.Картографиялық әдістерге мысал келтіріңдер? 2.Тақырыптық карталардың маңыздылығы неде? 3.Географияда қолданатын зерттеу әдістерін атаңдар?</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды</p>	<p>Қалыптастыр ушы бағалау Кері байланыс</p>	<p>Ұялы телефон Және интернет желілері Кітап</p>
<p>Ортасы</p>	<p>Түркістан индустриалды және педпгогикалық колледжі Геоақпараттық жүйелер түсінігі және даму кезеңдері</p> <p>Бірнеше ондаған жыл бұрын Жердің ғарыштан алынған кескіндері тек мамандардың тар шеңберімен ғана қолданылды. Заманауи техникалық құралдар Жердің жасанды серіктерінен жасалынған суреттерді дербес компьютерге қабылдап алуға, ал жаңа бағдарламалық құралдар осы ақпараттарды тез өндеуге мүмкіндік береді. Географиялық ақпараттық жүйелер (ГАЖ) ақпараттық жүйелердің бөлігі ретінде жиырма жыл бұрын пайда болған. ГАЖ негізгі идеясы - картадағы объекттерді қарапайым деректер қорымен байланыстыру, сонымен қатар ақпараттың сипаттамалық және кеңістіктік сипаттамалары бойынша жан-жақты талдауы мен классификациясын қамтамасыз ету [1].</p> <p>Қазіргі кездегі ақпараттық жүйелер адам іс-әрекетінің әр түрлі сфераларында қолданылады. Бірақ қолданушыларда зерттелетін</p>	<p>Арнайы ресурстар арқылы жаңа тақырыпты талдайды Жұп бойынша Жеке, өзара тақырыпты түсінгендерін мұғалімге қол көтеру арқылы білдіреді</p>	<p>Бағалау критерийлер 1.Ертегідегі негізгі кейіпкерлердің портретін жинақтайды. 2.Кейіпкердің образына қызмет етіп тұрған маңызды әрекеттерін талдайды. 3.Жинақталған ақпараттар негізінде</p>	<p>Ашық сұрап-жауаптар</p>

	<p>объектілердің кеңістіктік орналасуын анықтаудың қажеттілігі жиі туындайды. Кез-келген кеңістіктік ақпараттық жүйе барлық ақпараттық жүйелерге тән принциптерге сәйкес құрастырылады. Ондай жүйелер жер бетінің шектерінде орналасқан табиғи және жасанды объектерді көрсету мен талдауға арналған автоматтандырылған ақпараттық жүйелер ретінде көрсетіледі. Зерттелетін объектілердің кеңістіктік байланысы "географиялық ақпараттық жүйелер" терминінің енуінің негіздемесі болды. Уақыт өте келе бұл термин кең түсініктемеге ие болып, "геоақпараттық жүйе" ұғымына өзгерді, себебі ГАЖ зерттеу облысына тек жер бетіндегі орналасуы ғана емес, сонымен қатар түрлі сипаттамаларға ие болатын объектілер мен құбылыстар қосылды.</p> <p>Грек тілінен аударғанда күрделі сөздердегі "гео" құрылымдық бөлігі "жер" деген мағынаны білдіреді. ГАЖ қолдану облысы әрине география, геодезия немесе басқа "геоғылымдармен" шектелмейді. Тәжірибе көрсетіп жатқандай, кеңістіктегі сипатталатын немесе зерттелетін объектілердің өзара орналасуы мен пішіндері туралы ақпарат маңызды болатын кез-келген пәндік аймағында (экология, ауыл және орман шаруашылығы, табиғи ресурстарды басқару, бизнес, жылжымайтын мүлік объектілерінің кадастры, коммуналдық шаруашылық және т.б.) ГАЖ қолданысы өте тиімді болып табылады. Осылайша, ГАЖ-дың басқа ақпараттық жүйелерден айырмашылығы - олар нақты объектіні сипаттайтын кеңістіктік-уақыттық және географиялық тұрғыдан координерленген деректермен жұмыс істейді. Бұл деректер ретінде географиялық координаталарды (бойлық пен ендік), тікбұрышты координаталарды (X пен Y) немесе объектілердің орналасуын идентификациялайтын пошталық адресстерді алуға болады.</p> <p>"Географиялық ақпараттық жүйе" термині 1963 жылы Р.Ф. Томлинсонмен Канадада электрондық кеңістіктік ақпараттық жүйені ендіргенде енгізілген болатын. Бұл ұғым деректерді сақтау мен өндеуге</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p> <p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды</p> <p>Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни</p>	<p>кейіпкер образына қатысты өз көзқарасын білдіреді</p> <p>Дескрипторлар</p> <p>1.Әр оқушы ертегіден өзіне тиісті кейіпкерлердің портретіне қатысты сөз тіркестері мен сөйлемдерді анықтайды.</p> <p>2.Әр оқушы кейіпкердің ең маңызды үш әрекетін анықтайды</p>	
--	--	--	--	--

	<p>арналған ЭЕМ қолданудың жаңа технологиясына сәйкес болған.</p> <p>Америкалық сәулеткер Ф. Харт түрлі текті ақпаратты калькаға орналастыруды ұсынды. Жарықтандыру көмегімен кальканың бірнеше парақтарындағы ақпаратты біріктіру мүмкіндігі болды. Бұл идеяны суреттерді компьютер арқылы біріктіруді ұсынған басқа да америкалық ғалымдар - Говард пен Фишер дамытты.</p> <p>Қазіргі кезде ГАЖ облысындағы автоматизация кеңістіктің талдаудың мәселелерін шешуге, графикалық пен атрибутивті дерекқорларды жүргізуге, ақпаратты дұрыстауға және оны баспаға шығаруға мүмкіндік беретіндей деңгейге жетті. Осылайша ГАЖ-дың компьютерлік графикадан айырмашылығы - геоақпараттық жүйелер графикалық көрсетуден басқа, объектер мен олардың элементері туралы жан-жақты ақпаратты сақтайды [2]. Осы жерде кейбір картометриялық операциялардың орындалу дәлдігі туралы айтып кеткен жөн. ГАЖ-ға енгізілген әрбір объект туралы ақпарат цифрлық форматта сақталады. Ондай ақпаратты пішімдеу үшін мысал ретінде автоматтандырылған съемка, сканерлеу, қашықтықтық зондтау материалдары қолданыла алады.</p> <p>ГАЖ-ға негізделген геоақпараттық технологиялар біздің мемлекетте кең таратылып, ресми танымға ие болуда. Бұл кезде цифрлық геокеңістіктік ақпарат Қазақстан аумақтарының даму мәселелерін шешу процесінде маңызды рөл атқарады. Бірақ та барлық өндірістік ұйымдар цифрлық геоақпараттық деректерді өңдеудің заманауи аппараттық-бағдарламалық құралдарына қол жеткізе алмайды. Құрылып жатқан өркениетті нарық жағдайларында ГАЖ-технологияларын игеру жылдамдығы геоинформатика мен ГАЖ облыстарындағы оқыту бағдарламаларының болу-болмауы мен оларға қол жетімділігіне тәуелді.</p> <p>ГАЖ бірыңғай анықтамасын тұжырымдау күрделі, себебі олардың мүмкіндіктері әр түрлі көзқарастар тұрғысынан қарастырыла алады. Қазіргі кезде ГАЖ-дың бірнеше ондаған анықтамалары бар. Бұл тек жүйелердің</p>	<p>көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады</p>	<p>Бағалау парақшасын толтырады.</p> <p>ҚБ Бағдаршам</p>	
--	--	--	--	--

кең танымдылығымен ғана емес, сонымен қатар олардың қолдану облысымен де түсіндіріледі. ГАЗ-ды жасаудың бастапқа мақсаты - территориялар туралы ақпаратты жинақтау екені белгілі. Маңызды функционалдық түрлендірулер кезінде, әрбір әзірлеуші бұл атауға жаңа мағына енгізуге қарамастан атау сақталына берген.

Қорыта келе, географиялық ақпараттық жүйелер оларға қойылатын талаптардың динамикасын ескере отырып, ГАЗ ретінде келесілер қарастыруға болады:

- географиялық (кеңістікте таратылған) деректерді сақтауға, көрсетуге, басқаруға арналған аппараттық-бағдарламалық құралдар кешені [3];

- деректерді басқару үшін, олардың картографиялық көрсетілімі мен талдау үшін жасалынатын іштей позиционерленген автоматтандырылған кеңістіктік ақпараттық жүйе [4];

Тапсырма №1

Топтық жұмыс «Джигсо» әдісі

Әрбір топқа төмендегі тапсырмалар беріледі.

1. Географиялық деректер базасының құрамдас бөліктерін атап, сипаттаңдар.

2. Географиялық ақпараттар жүйесі туралы не білесіңіз?

3. Сандық деректерді өңдеудің қандай түрлерін білесіңіз?

4. Деректерді сапалық тұрғыдан өңдеу және талдау үшін не қажет?

Бағалау критерийі	р/с	Дескрипторлар	+/-
Географиялық деректер базасының құрамдас бөліктерін атайды	1	Географиялық деректер базасының құрамдас бөліктерін атап, сипаттай алады.	

Географиялық ақпараттар жүйесі туралы мәліметтерді айтып, тұжырымдайды.	2	Географиялық ақпараттар жүйесі туралы біледі	
Сандық деректердің түрлерін анықтайды.	3	Сандық деректердің түрлерін ажырата алады	

«Мағынаны тану»

Бүгінгі тақырыптарға байланысты топтарға әртүрлі тапсырмалар беріліп, оқушылар жеке орындайды.

1 топ . Кестемен жұмыс

Анықтамалық статистикалық деректерді пайдаланып, екі облыстың сандық деректерін төмендегі көрсеткіштер бойынша дәптерге кесте түрінде сызу.

Көрсеткіштер	Маңғыстау	ОҚО
Халық саны		
Халықтың тығыздығы		
Ауданы		
Қала халқы		
Ауыл халқы		

2 топ. Графикалық жұмыс

Компьютерлік бағдарламаларды пайдаланып, сандық деректерді графикалық түрде өңдеу және оған талдау жасау.

Көрсеткіштер	2012	2013	2014	2015	2016
Халық саны	16,1	16,8	17,8	17,7	17,6
Туудың жалпы коэф (1000 адамға)	22,69	22,79	23,13	22,66	23,03

Өлімнің жалпы коэф. (1000 адамға)	8,51	7,98	7,57	7,48	7,44
---	------	------	------	------	------

3 топ .Термин сөздермен жұмыс
 Геоақпараттық картографиялау _____
 Электрондық карталар _____
 Үш өлшемді компьютерлік модельдер _____
 Анимациялық кескіндер _____
 Вертуалды картографиялау _____
 ГЛОНАСС,GPS _____

4 топ. «Венн диаграммасы» арқылы топтастыру

Электронды карталар	Ұқастығы	Вертуалдыкартала р
Айырмашылығы		Айырмашылығы

Бағалау критерийі	Тапсыр ма №	Дескрипторлар	+/ -
Сандық деректердің түрлерін атап ажыратады.	№1	Сандық деректерді кесте түрінде пайдалана алады	
	№2	Сандық деректерді графикалық түрде өңдей алады	
Географиялық ақпараттар жүйесі туралы толық біледі,түрлерін атап салыстыра алады.	№3	Термин сөздерді атап, ажырата алады	
	№4	Карталардың түрлерін салыстыра алады	

	<p>Тапсырма №3 Жұптық жұмыс «Динамикалық шеңбер» әдісі Оқушылар ішкі және сыртқы шеңберге бөлініп, төмендегі тақырыптар бойынша бір –біріне сұрақ қою арқылы тақырыпты қорытындылайды. 1.ГАЗ-ң қамту аймағы және түрлері. 2.Сандық деректерді өңдеудің тәсілдері. 3.Географиялық деректер базасының құрамдас бөліктері.</p> <table border="1" data-bbox="389 488 1279 975"> <thead> <tr> <th data-bbox="389 488 705 563">Бағалау критерийі</th> <th data-bbox="705 488 768 563">р/ с</th> <th data-bbox="768 488 1196 563">Дескрипторлар</th> <th data-bbox="1196 488 1279 563">+/-</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="389 563 705 786">.ГАЗ-ң қамту аймағы және түрлерін атап,ажыратады</td> <td data-bbox="705 563 768 786">1</td> <td data-bbox="768 563 1196 786">ГАЗ-ң түрлері және географиялы деректер базасының құрамдас бөліктері туралы толық біледі.</td> <td data-bbox="1196 563 1279 786"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="389 786 705 975" rowspan="2">Сандық деректерді өңдеудің тәсілдерін біледі</td> <td data-bbox="705 786 768 863">2</td> <td data-bbox="768 786 1196 863">Сандық деректерді өңдеудің тәсілдерін ажырата алады</td> <td data-bbox="1196 786 1279 863"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="705 863 768 975">3</td> <td data-bbox="768 863 1196 975">Өз жұмысын сыныптастарымен талқылай алады</td> <td data-bbox="1196 863 1279 975"></td> </tr> </tbody> </table>	Бағалау критерийі	р/ с	Дескрипторлар	+/-	.ГАЗ-ң қамту аймағы және түрлерін атап,ажыратады	1	ГАЗ-ң түрлері және географиялы деректер базасының құрамдас бөліктері туралы толық біледі.		Сандық деректерді өңдеудің тәсілдерін біледі	2	Сандық деректерді өңдеудің тәсілдерін ажырата алады		3	Өз жұмысын сыныптастарымен талқылай алады				
Бағалау критерийі	р/ с	Дескрипторлар	+/-																
.ГАЗ-ң қамту аймағы және түрлерін атап,ажыратады	1	ГАЗ-ң түрлері және географиялы деректер базасының құрамдас бөліктері туралы толық біледі.																	
Сандық деректерді өңдеудің тәсілдерін біледі	2	Сандық деректерді өңдеудің тәсілдерін ажырата алады																	
	3	Өз жұмысын сыныптастарымен талқылай алады																	
Сабақтыңсоңы	<p>Ойтолғаныс «3-2-1» Бүгінгі сабақтан алған 3 маңызды ақпарат; Бүгінгі сабақта қиындық тудырған 2 аспекті; Бүгінгі сабақта ұнаған 1 іс-әрекет Кері байланыс «3 минуттық үзіліс» 4. Маған ұнады 5. Маған қиындық туғызды 6. Мен хабардар болдым 4.Мені таңқалдырды Рефлексия «Екі жұлдыз, бір тілек»</p>	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы															

	- Сабақ уақытында орындаған жұмыстарын бағалау үшін білім алушыларға дескрипторлар арқылы өзін-өзі бағалауды жүргізуді ұсынамын.			
Қосымша ақпарат				
Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?		Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?		Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы
6.		Мұғалімнің ауызша кері байланысы		Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны Қатыспағандар саны			
Сабақтың тақырыбы	Қазақстан аумағының геологиялық тарихы және тектоникалық құрылымы			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.1.1 жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды			
Сабақтың мақсаты	Қазақстанның геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтап, жер бедерінің ерекшеліктерін үйренеді			
Бағалау критерийі	Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын оқыпбіледі Қазақстанның тектоникалық құрылымын анықтайды			
Уақыты Сабақ кезеңдері	Мұғалім іс-әрекеті	Оқушы іс-әрекеті	Бағалау	Ресурстар: Бұл іс-әрекеттер үшін маған не керек?

<p>Кіріспе</p>	<p>Мұғалім оқушылармен амандасады. «Ыстық алақан» стратегиясы арқылы сәттілік тілеу. Оқушылардың көңіл күйлерін сұрау. Топқа «Суретті сәйкестендіру» арқылы бөлу. Суретті сәйкестендіргеннен кейін төрт топқа бөлінеді. Суретті сәйкес шыққаны бір топқа жиналады. Оқу мақсаттарын таныстыру Күтілетін нәтижелерді белгілеу Картамен жұптық жұмыс. Оқушылар Қазақстанның физикалық картасынан негізгі жер бедері түрлерін қайталайды: 1- нұсқа көршісіне Қазақстанның жазықтарын көрсетеді; 2- нұсқа көршісіне Қазақстанның тауларын көрсетеді; ҚР жер бедері ерекшеліктері туралы айтып береді, сызбадан биік таулардың абсолюттік биіктіктері қалай аталатынын картадан анықтап, жазады.</p>	<p>Шеңбер құру арқылы оқушылар бір – біріне тілек тілейді. Бүгінгі күндегі көңіл-күйлерін басбармақ, бес саусақ, үш саусақ арқылы білдіреді. Топқа суреттерді сәйкестендіру арқылы бөлінеді. Нәтижесінде: оқушылар сәлемдеседі, көңіл күйін басбармақ, бес саусақ, үш саусақ арқылы көрсетеді, топқа бөлінеді, топқа ат қояды. Оқушылар сұрақтарға жауап береді. Нәтиже: Мұғалім мен оқушы арасында диалог құрылады, оқушылар ойынға қатыса отырып қызығады.</p>	<p>Өте жақсы!</p> <p>Өте жақсы!</p> 	<p>Топтың аты жазылған парақша, сурет қиындылары.</p>
-----------------------	---	--	---	---

<p>Негізгі бөлім</p>	<p>Сұрақ: Өздерің картадан көрсеткен жер бедері қалай қалыптасты деп ойлайсыңдар? Ол үшін Жердің геологиялық даму тарихын білу керек. Геология, тектоника ұғымдарына түсінік беріледі, салаларымен танысады. Геология саласы:</p> <ol style="list-style-type: none"> тарихи геология геотектоника палеонтология минерология петрография <p>Осы сала ғалымдарының зерттеу нәтижелері геохронологиялық кестеде бейнеленген. <u>Геохронологиялық кестемен жұмыс.</u> Оқушыларға кесте таратылып, таныстырылады.(қосымшада)</p> <ol style="list-style-type: none"> Кесте төменнен жоғары оқылады. Эра, дәуір, қатпарлардан тұрады Протерезой эрасында қандай жағдай орын алды? Қай эра ең ұзаққа созылды? Қай эра ең қысқа? Алғашқы өсімдіктер қай дәуірде пайда болды? Қай дәуірде құрғақ, қай дәуірде ылғалды болды? Қашан динозаврлар жойылып кетті? <p><u>Мәтінмен жұмыс.</u>Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихы мен тектоникалық құрылымымен танысады <u>Картамен жұмыс.</u><i>Геологиялық карталарда сапалық түс әдісімен және әріп белгідерімен (индекс) шөгінді тау жыныстарының түзілген уақыты, олардың құрамы көрсетіледі.</i> <i>Тектоникалық карталарда платформалардың және геосинклинальды аймақтардың, жер қыртысындағы жарылулардың, шеткі иіндердің орны, олардың жасы сапалық түс әдісімен және арнаулы белгілермен көрсетілген.</i></p>	<p>Оқушылар өз бетімен геохронологиялық кестені құрастырады да таза ақ параққа жабыстырады. Бір-бірлерін тексереді. Мәтінді оқиды. Жұптық жұмыс жүргізеді (пікір алмасады), өз ойларын жазып талқылайды. Мәліметтерді жинақтайды, өз ойларын білдіреді, пікір алмасады.</p> <p>Топтық жұмыс жүргізеді. Әр терминге жауаптарын беріп түсіндіреді. Нәтиже:Оқушылар мәтінді оқиды. Тақырып бойынша мағлұмат алады, бірін – бірі толықтырады, пікір алмасады. Әр топ бірін бірі бағалайды Әр топта өздерінің түстері болады.</p>		<p>Интербелсенді тақта, қиынды қағаздар, желім, А4 қағазы</p> <p>Оқулық, маркер, флипчарт қағазы</p>
-----------------------------	---	---	--	--

№	Жер бедері түрі	Қалыптасқан эра	Дәуір	Тектоникалық құрылым	Пайдалы қазбалар
1					

Тектоникалық және физикалық картаға қарап жер бедері қандай платформалар мен қатпарларға сәйкес келетінін анықтап, кестеде көрсетеді, қорытынды жасайды.

(Д) **Кескін картаға** Қазақстанның тектоникалық құрылымын бейнелейді.

Ашық қызғылт - түспен ежелгі платформаларды, кембрийге дейінгі

Көгілдір түспен - каледон қатпарлығын

Қоңыр түспен - герцин қатпарлығы

Жасыл түспен - палеозойлық тақталарды (жас платформаларды)

Сары түспен - альпі қатпарлығын

Бағалау критерийі:

Жергілікті компонентті қосымша қамту негізінде Қазақстанның жер бедерінің геологиялық тарихын және тектоникалық құрылымын анықтайды	Дескриптор
	Геохронологиялық кестені оқи біледі
	Қазақстанның тектоникалық құрылымын картадан анықтай алады
	Физикалық және тектоникалық картаны сәйкестендіре алады, оқи біледі, кескін картаға түсіре алады.

Геохронологиялық кестені құру.

Мәліметтерді жинақтайды және өз ойлары туралы қысқаша тізім жасайды. Жұппен жұмыс жасау, топпен жұмыс жасау.

I топ **Қазақстанның геологиялық даму тарихы**

II топ **Тектоникалық құрылым**

Кестемен жұмыс

Оқушылар мәтінге сүйене отырып, Қазақстанның геологиялық даму тарихы бойынша кестені толтырады.

Эра	Қатпарлық	Жер бедері қандай болды?
Кайназой		
Мезозой		
Палеозой		
Протерозой		
Архей		

Дескрипторлар

Оқушы

- Архей, протерозойдағы қатпарлықты анықтайды, сол уақыттағы жер бедерін сипаттайды;
- Палеозойдағы қатпарлықты анықтайды, сол уақыттағы жер бедерін сипаттайды;
- Мезозойдағы қатпарлықты анықтайды, сол уақыттағы жер бедерін сипаттайды;
- Кайназойдағы қатпарлықты анықтайды, сол уақыттағы жер бедерін сипаттайды.

Оқушылар өзара бағалау жүргізеді.

Тектоника, тақта, платформа, қатпарлық ұғымдарын анықтау.

Тектоника-жердің қыртысы мен жоғары мантиясының құрылымдарын ғаламшардың уақыт пен кеңістікке жартылай бағыттала дамуымен байланыстыра зерттейтін ғылым.

Картамен жұмыс

Қазақстанның тектоникалық картасы бойынша ежелгі және жас платформаларды, қатпарлы аймақтарды анықтайды. Нәтижесін кескін картаға түсіреді.

Дескрипторлар

Оқушы

	<p>-Карта бойынша ежелгі платформаларды анықтап, кескін картаға түсіреді; -Карта бойынша жас платформаларды анықтап, кескін картаға түсіреді; -Карта бойынша қатпарлы аймақтарды анықтап, кескін картаға түсіреді; -Кескін картамен жұмыс жасау ережелерін анықтайды.</p> <p>Мұғалім оқушылардың жұмыстарын тексеріп, кері байланыс ұсынады. 9. Сабақты бекіту.</p>				
<p>Қорытынды:</p>	<p>«Шеңберде тұрып массаж жасау» <i>Қатысушылар шеңберде тұрып, бір-біріне массаж жасайды. (Мысалы: жер жыртамыз, майдалаймыз, қопсытамыз, арам шөп т.с.с) Екінші жаққа айналып массаж жасауды жалғастырамыз.</i></p> <p>Әр топқа мәліметтер келтіреді бүгінгі сабаққа байланысты, ал келесі топ ол шыңдық па, әлде жалған ба анықтайды. Әр топқа мәліметтер келтіреді бүгінгі сабаққа байланысты, ал келесі топ ол шыңдық па, әлде жалған ба анықтайды. Картамен жұмыс (платформалар мен қатпарлы аймақтарды анықтау тектоникалық және физикалық карталар бойынша)</p>	<p>Нәтижесінде: Оқушылар бір-біріне массаж жасайды, демалып қалады. Оқушылар сергіп, сабаққа деген қызығушылығы оянады. Бүгінгі тақырыпқа байланысты оқушылар әр түрлі мәліметтер келтіреді, ал келесі топ</p>	<p>Тамаша! </p>	<p>Оқулық</p>	

		оны қаншалықты дұрыс екенің анықтайды. Нәтижесінде: Тапсырма орындау барысында қызығушылықтары артады, ізденеді.		
	Рефлексия 	Бүгінгі сабақты түсінгендігі жайында стикерлерге жазыды. Бағдаршам түстеріне іледі. Нәтижесінде: Стикерге көңіл-күйлерін білдіреді, сабаққа байланысты ойларын жазады әрі тиісті түске жабыстырады.		Парақшалар

Бөлім			
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш		
Күні			
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны	

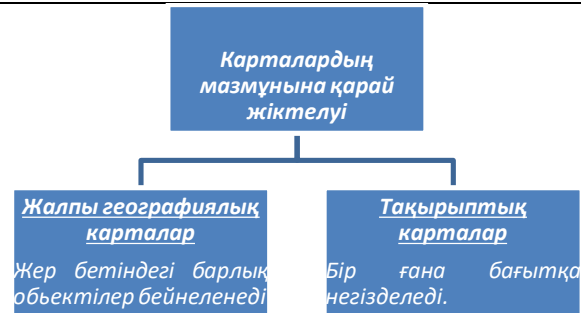
Сабақтың тақырыбы	Қазақстанның басты орографиялық нысандары			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.1.2 Қазақстанның басты орографиялық нысандарды сипаттайды			
Сабақтың мақсаты	Қазақстанның орографиялық нысандарын картадан анықтап сипаттай біледі.			
Бағалау критерииі	орография ұғымыныңмағынасын түсінеді; басты орографиялық нысандарды сипаттайды			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ұйымдастыру кезеңі ✓ Үй тапсырмасын тексеру: ✓ Дала кітапшаларын тексеру, олардың қаланың дизайны туралы ойларын айтқызу. <p>Оқушыларға карталар мен картасхемалардың суреттері беріледі де , айырмашылығын сұраймыз, тақырыпқа келеміз, оқу мақсаттарымен таныстырамыз.</p> <p>Үй тапсырмасы. «Сұрақ-жауап» әдісі. Сұрақтар: -Ғалымдар жер қыртысының даму тарихын қандай кезеңдерге бөледі? -Жердің жасын және геологиялық даму тарихын анықтау үшін қандай есептеу әдістерін қолданады? -Геохронологиялықжержылнамалық кесте қай жылы және қандай мақсатта жасалынған?.</p> <p><i>Қорытындылау.</i></p>	Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды	Қол шапалақ	Слайд 6-7 Дидактикалық материалдар №1

	сады			
Ортасы	<p>Орография (<i>гр.</i> oros – тау, grapho – жазу) – жоталардың, қыраттардың, өзен аңғарларының, қазаншұңқырлар мен бедердің басқа түрлерінің сырт бейнелерін және өзара орналасуын зерттейтін <u>геоморфология ғылымының</u> бір саласы.</p> <p>Орография жер бедерінің шығу тегін, түзуші факторларды және даму тарихын қамтымай, тек сыртқы көріністерін ғана айқындайды. Мысалы, Қазақстан аумағының Орографиялық ерекшеліктері ретінде <i>жазықтар, үстірттер және ұсақ шоқылардың оның батыс, орталық және солтүстік аймақтарын қамтитындығы, ал биік таулар шығыс және оңтүстік-шығыс шетін көмкеріп жатқандығы, соның нәтижесінде жер беті солтүстігіне және батысына қарай ашық, әрі осы бағытта аласара беретіндігі атап көрсетіледі. Ең төмен жатқан жері – 132 м)–Маңғыстау түбегіндегі Қарақия ойысы (мен ең биік жері Тянь-Шаньдағы Хантәңірі шыңының (6995 м) арасындағы биіктік ауытқуы 7127 м. <u>Орография элементтері</u> ретінде Солтүстік Қазақ жазығы, Сарыарқа, Каспий ойпаты, Торғай үстірті, Үстірт, Алай, Жетісу (Жоңғар) Алатауы, т.б. сипатталады.¹¹</i></p> <p>1-топ. Ауданның басты қалаларына сипаттама береді. (Кескін картамен жұмыс)</p> <p>2-топ. Экологиялық жағдайы нашар аймақтар туралы мысал келтіреді,себебін анықтайды.</p> <p>3-топ. Қазіргі қоғам алдындағы экологиялық жағдайды жақсарту туралы өз пайымдауларын келтіреді. Эссе жазу.</p> <p>Оқушылар топта пікірлесіп, талқылап, ынтымақтасып, жұмыстанады.</p> <p>Ойлан, тап</p> <p>1. Сұрғылт, ауыр және жұмсақ металл. Ол мырыш алдамшысы деген кендерден өндіріледі. Көп жағдайда мырыш пен қосылып, полиметалл кенін құрайды.</p> <p>Бұл металдың ерекше қасиеті-адамға өте зиянды радиация және рентген</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p>	Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау	Слайдар
				Ашық сұрап-жауаптар

	<p>сәулелерін өткізбейді (қорғасын) 2. Бұл металл көкшіл сұр түсті болып келеді. Ауаның, ылғалдың әсеріне төзімді. Бұл металмен қапталған темірді тот баспайды. Ондай қаңылтырдан жасалған шелек, леген, астаулар, күнделікті тұрмыста жиі қолданады. (мырыш) 3. Бұл металдан тоқылған матаның тамаша қасиеті бар: ол әрі жылыта алады, әрі салқындата алады. Осындай матадан жасалған пердені терезеге металл жағын сыртына қаратып ұстаса, жарық сәуле өтеді де, жылу өтпейді. Жаздың ыстық күндерінде бөлме салқын болып тұрады. Қыста пердені аударып ұстау керек, сонда ол бөлмедегі ауаны сыртқа жібермейді, ұстап қалады. (алюминий)</p> <p><u>Картамен жұмыс.</u>Топпен бірлесіп Қазақстанның физикалық картасынан басты географиялық нысандарды көрсетеді. Өткен сабақты еске түсіре отырып, Қазақстанның басты орографиялық нысандарының орналасу ерекшеліктерін, геологиялық даму тарихы мен тектоникалық құрылымдарын сипаттап, талдайды.Жер бедерінің қалыптасуындағы тектоникалық қозғалыстардың рөлін анықтайды.</p> <p><u>Зерттеу жұмысы:</u>Топтарға бірігу. Топтар Қазақстанның орографиялық аймақтарын таңдау бойынша бөліп алады. Өр аймаққа шағын зерттеу жүргізеді: Жазықты сипаттау жоспары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географиялық нысанның аталуы 2. Материкте орналасуы 3. Солтүстіктен оңтүстікке, батыстан шығысқа созылуы 4. Басқа материктердегі ұқсас орографиялық нысанмен салыстыру 5. Ауданы 6. Қай географиялық нысандармен шектеседі 7. Жер бедерінің геологиялық құрылымы: литосфералық тақта, оның 	<p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады</p>	<p>ҚБ: «Баспалдақ» әдісі 1.Білім төмен 2.Орташа 3.Орташадан жоғары 4. Жоғары ҚБ: Мұғалім тарапынан жүретін бағалау «Ауызша мадақтау</p>	
--	--	--	--	--

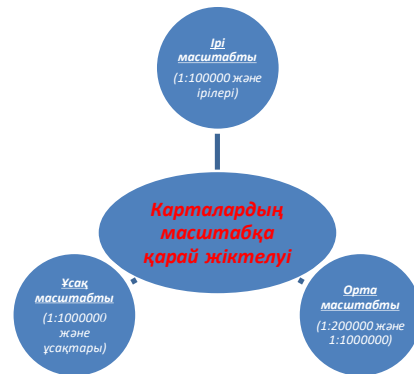
	<p>бөлігі, геологиялық жасы</p> <p>8. Абсолюттік биіктігіне қарай жазықтың түрі</p> <p>9. Пайдалы қазбалардың түрлері мен таралу заңдылықтары</p> <p>10. Шаруашылықта пайдаланылуы</p> <p>Тауды сипаттау жоспары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Географиялық нысанның аталуы, ұзындығы, бағыты 2. Қай материкте орналасқан, жоталардың бағыты 3. Қандай географиялық нысандармен шектеседі 4. Басқа материктердегі ұқсас орографиялық нысанмен салыстыру 5. Жер бедерінің геологиялық құрылымы: литосфералық тақта, оның бөлігі, геологиялық жасы 6. Абсолюттік биіктігі, абсолюттік биіктігіне қарай таудың түрі 7. Пайдалы қазбалардың түрлері мен таралу заңдылықтары 8. Шаруашылықта пайдаланылуы <p>Жұмысты орындауға қойылатын талаптар:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Таза, әдемі, ұқыпты, көркем түрде безендіру 2. Географиялық дереккөздерді (кешенді карталар, атлас, сызбалар) тиімді пайдалану 3. Жұмыс еркін формада ұсынылады. 4. Қызықты деректерді (бейнебаян, энциклопедия т.б. қосу) 5. Уақытты тиімді пайдалана білу <p><u>Кескін картамен жұмыс</u></p> <p>Басты орографиялық нысандарды кескін картада белгілейді.</p> <p>Кескін картаға географиялық нысандарды дұрыс түсіру ережесімен таныстыру.</p> <p>Оқушыларға алдын ала тізім беру:</p> <p>Шығыс-Еуропа жазығы, Батыс Сібір жазығы, Тұран жазығы.</p> <p>Сарыарқа, Мұғалжар, Маңғыстау, Алтай, Сауыр-Тарбағатай, Жетісу Алатауы, Тянь-Шань.</p>			
--	---	--	--	--

	<p>Тапсырма1: Бір оқушы Қазақстанның барлық облыстарын атап тұрады, қалғандары жазады. Сосын тақтаға дұрыс жазылған нұсқасы шығады немесе дұрыс нұсқасы жазылған қағаз таратылып беріледі. Оқушылар қателерін тексереді. Мұғалім оқушылардан сұрай отырып қорытынды жасайды. <i>Оқушының бірінші міндеті: картадағы атауларды дұрыс атай білу керек.</i></p> <p>Тапсырма2 Бірнеше елдер немесе жерлер туралы пазл таратылады. Олар соны құрастыруы керек. Мұғалім оқушылардан сұрай отырып қорытынды жасайды. <i>Оқушының екінші міндеті: картадағы бейнелерді есте сақтау керек</i></p> <p>Тапсырма 3 Картаның легендасы мен торларынан объектіні табу Оқушыларға мұғалім өзі дайындап бірнеше тапсырмалар беру керек, соны табу керек. Карталардың легендасын оқуы керек. <i>Оқушының үшінші міндеті: картаның легендасын оқи алуы керек, картадағы торлар бойынша нысандарды таба алуы керек.</i> <u>Тірек-сызбамен жұмыс.</u> Тірек-сызба арқылы карталардың мазмұнына қарай бөлінуін түсіндіру.</p>			
--	---	--	--	--

3. Топтастыру.

Топтастыру арқылы карталардың мазмұнына қарай жіктелуі түсіндіріледі.

4. Кестемен жұмыс.

Кесте арқылы картадағы түстерді түсіндіру.

Жер бедерінің бейнеленуі	Жер бедері қат-қабат бояулармен көрсетіледі.
Жер беті суларының бейнеленуі	Көгілдір немесе көк түспен бейнеленеді.

	<p><i>Елді мекендердің бейнеленуі</i></p>	<p><i>Елді мекендердің алып жатқан орнына дөңгелек қойылады.</i></p>			
<p>Сабақтыңсоңы</p>	<p>Рефлексия. Оқушылар қиық қағаздарға жазып береді. Сабақта маған не пайдалы болды? Сабақта маған не қызықты болды? Сабақта маған не қиын болды?</p>	<p>Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.</p>		<p>Рефлексия парағы</p>	
<p>Сабақ бойынша рефлексия</p> <p><i>Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма?</i> <i>Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді ме? Егер оқушылар оқу мақсатына жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?</i> <i>Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба?</i> <i>Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма және неліктен?</i></p>					

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Қазақ оронимдері			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.1.3 қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады			
Сабақтың мақсаты	Қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады.			
Бағалау критерииі	1. Қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіре алады; 2. Қазақ оронимдерінің транслитерациясын үш тілде ұсына алады.			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p>«Өткенді қайталау арқылы бастапқы білімді жаңғырту. Оқушыларалдыңғы білімді еске түсіру мақсатында суреттермен жұмыс жасайды. Оқушылар суреттер бойынша жер бедерінің түрлерін анықтап, олардың транслитерациясын екі тілде ұсынады.</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;"> <p>Дескрипторлар Оқушы</p> </div>	Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды	Қол шапалақ	дидактикалы қ материалдар .

	<p>-Суреттер бойынша жер бедерінің түрлерін анықтайды; -Жер бедерінің түрлерінің атауын орыс тілінде айтады; -Жер бедерінің түрлерінің атауын ағылшын тілінде айтады.</p> <p>Мұғалім оқушылардың жауаптарына толықтырулар енгізеді. Оқушыларға кері байланыс береді.</p> <p>2. Ой шақыру.Мұғалім оқушыларға сұрақ қояды: -ТяньШань атауы қандай мағына береді? -Алтай атауы қандай мағына береді?</p> <p>3. Мақсатты тұжырымдау.Оқушылармен бірлесе отырып, сабақтың мақсаттары анықталады. Қазақ оронимдерін жіктеп, мағынасын түсіндіреді және транслитерациясын үш тілде ұсынады.</p>			Интерактивті тақ
Ортасы	<p>Мұғалімнің түсіндірме жұмысы Мұғалім оқушыларға «топонимика» ғылымын және оның салаларын түсіндіреді.</p> <p>Бейнематериал «Туған елдің табиғаты» https://www.youtube.com/watch?v=QOChUTAF2B8</p> <p>Бейнематериалдан кейін мұғалім оқушыларға сұрақ қояды: -Бейнематериалдан қандай әсер алдыңыздар? -Туған еліміздің табиғаты жайында не білесіздер? -Бейнематериалда қандай нысандар көрсетілді?</p> <p>Мәтінді оқу.Қазақстан оронимдері, олардың этимологиясымен танысып, тапсырмаларды орындайды. Тапсырма 1. Географиялық атаулардың ерекшеліктері және жіктелуімен танысады. Берілген географиялық нысандардың аталу тарихын анықтайды. Сарыарқа, Мұғалжар, Маңғыстау, Алтай, Сауыр, Тарбағатай, Алатау, Қаратау, Мұғалжар, Тянь-Шань. Бетпақдала, Көкшетау, Баянауыл, Қарақия,</p>	Арнайы ресурстар арқылы жаңа тақырыпты талдайды Жұп бойынша Жеке, өзара тақырыпты түсінгендерін мұғалімге қол көтеру арқылы білдіреді	Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау	http://ikitap.kz/audiobook/5189-kerqula_atty_kendebaj/5189-kerqula_atty_kendebaj аудиокітап Алты томдық «

Мойынкүм, Маңырақ, Құлынды жазығы,
Шығыс-Еуропа жазығы, Батыс Сібір жазығы, Тұран жазығы.
Тапсырма 2. Нысандар аталуының транслитерациясын үш тілде
ұсынады. Мысалы, Алтай – Altai, немесе Altaj

Кестемен жұмыс.

Анатомиялықтерминдердің географиялық мағынасын түсініктеме береді.

Картамен жұмыс.

Қазақстанның физикалық картасын қолдана отырып, Қазақстанның
орографиялық нысандарын атап, картадан көрсетеді.

Тек қазақ халқына тән ерекше атаулар тізімін жасау. Аңыз-әңгімелерге
мысалдар келтіру.

Оқушылар атласты пайдалана отырып, кестені толтырады. Кестеге
еліміздің жер бедерлерінің атауларын шығуына қарай топтастырады.

Таудың пішіні және басқа ерекшеліктері	Таудың түсіне байланысты	Пайдалы қазба байланысты	Аспанға теңеу	Жануар, өсімдікке байланысты
Айыртау	Алатау	Теміртау	Көктөбе	Арыстанды
Жарықтау	Алтай	Хромтау	Тянь-Шань	Маралбасы
Талғар	Қаратау			Тышқантау
Ұлытау	Көкшетау			Қоңыртөбе

Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды

Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі

ҚБ «Бәрежелді, әттеген-ай»

Бағалау парақшасын толтырады.

ҚБ
Бағдаршам

**Дескрипторлар
Оқушы**

Пішініне, басқа да ерекшеліктеріне байланысты аталған бедер атауларын жазады. Кем дегенде екі мысал келтіреді;
Түсіне байланысты аталған бедер атауларын жазады. Кем дегенде екі мысал келтіреді;
Пайдалы қазбаға байланысты аталған бедер атауларын жазады. Кем дегенде екі мысал келтіреді;
Аспанға байланысты аталған бедер атауларын жазады. Кем дегенде екі мысал келтіреді;
Жануар, өсімдікке байланысты аталған бедер атауларын жазады. Кем дегенде екі мысал келтіреді;

Мұғалім оқушылардың жауаптарына толықтырулар енгізеді. Оқушыларға кері байланыс береді.

Қазақ оронимдерінің мағынасын түсіндіру

Оқушылар берілген оронимдердің мағынасын түсіндіріп, транслитерациясын үш тілде жазады.

Нысан	Этимологиясы	qaz	рус	eng
ТяньШань				
Алтай				
Сарыарқа				
Көкшетау				
Хан Тәңірі				
Үстірт				

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды
Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

	<table border="1"> <tr> <td>Бетпақ</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Дала</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Қызылқұм</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Ақтау</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Қаратау</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Торғай үстірті</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </table>	Бетпақ					Дала					Қызылқұм					Ақтау					Қаратау					Торғай үстірті								
Бетпақ																																			
Дала																																			
Қызылқұм																																			
Ақтау																																			
Қаратау																																			
Торғай үстірті																																			
Сабақтың соңы	<p style="text-align: center;">Дескрипторлар Оқушы</p> <p>-Берілген нысандардың атауларының мағынасын түсіндіреді; -Атаулардың транслитерациясын қазақ тілінде (латын әліпбиімен), орыс тілінде, ағылшын тілінде жазады.</p> <p>Мұғалім оқушылардың жұмыстарын тексеріп, кері байланыс ұсынады.</p> <p>. . Кері байланыс Мұғалім сабақ мақсаттарына қайта оралып, сабақ мақсаттарына жету деңгейін талқылайды.</p>	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы																															

- **Рефлексия**
Бүгінгі сабақ мазмұны түсінікті ме?
- Не түсініксіз?
- Нені білгіңіз келеді?
- Мақсатымызға жеттік пе?

Қосымша ақпарат

Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?

Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?

Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы

7. .
8.

Мұғалімнің ауызша кері байланысы

Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Қазақстанда минералды ресурстардың таралу заңдылықтары			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.1.4 Қазақстанның минералды ресурстарының таралу заңдылықтарын анықтайды			
Сабақтың мақсаты	<p>Барлық оқушылар: Қазақстанның минералды ресурстары кен орындарының шоғырлану аймағын біледі.</p> <p>Оқушылардың басым бөлігі: Тақырыптық карталарды пайдалана отырып Қазақстанның минералды ресурстарын түзілу жолына қарай жіктей алады.</p> <p>Кейбір оқушылар: Платформалар мен қатпарлы аймақтардағы минералды ресурстарын салыстырып, себебін түсіндіре алады.</p>			
Бағалау критерииі	<ul style="list-style-type: none"> - Қазақстанның минералды ресурстары кен орындарының шоғырлану аймағын біледі - минералды ресурстардың таралу заңдылығын талдайды 			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p>Топқа біріктіру. Топтарды пайдалы қазбалардың шартты белгілерімен біріктіру</p> <p>Оқушыларға минералдардың таңбалары таратылады да жіктелуі бойынша:</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады</p> <p>Әдіс арқылы қайталау</p>	Қол шапалақ	<p>Ұялы телефон</p> <p>Және интернет</p>

	<p>Кенді Кенсіз Жанатын</p> <p>Әр оқушы сәйкес келетін топқа отырады да 3 топқа бірігеді.</p> <p>Минералдар таратылады</p> <p>Тапсырма 1. Картамен жұмыс.</p> <p>Қазақстанның пайдалы қазбалар картасын қолдана отырып оқушылар Қазақстанның физикалық картасына және геологиялық картасына минералды қорлардың орналасуын анықтайды.</p> <p>Тапсырма №2</p> <p>Пайдалы қазбалар неліктен нақты осы жерлерде кездеседі? Таралу заңдылықтарына түсіндіріңіздер.</p> <p>Өткен сабақты пысықтау:</p> <p>Ширату жаттығуы: Оқушыларды сыни тұрғыдан ойландырту үшін «Ой қозғау» әдісі арқылы сұрақ қоямын. Осы сұрақтар арқылы сабақтың тақырыбын айқындаймын.</p>	Сұрақ жауап орындайды		желілері Кітап				
Ортасы	<p>Тапсырма. Топтық жұмыс . «АВС» әдісі</p> <p>Мәтінмен жұмыс</p> <p>Оқылықтан минералды ресурстарды түзілу жолына қарай жіктеп, экзогенді, эндогенді және метаморфты кен орындарының шоғырлану аймағын атайды</p> <table border="1" data-bbox="392 1316 1164 1468"> <tr> <td data-bbox="392 1316 660 1396">Бағалау критерийлері</td> <td data-bbox="660 1316 1164 1396">Дескриптор</td> </tr> <tr> <td data-bbox="392 1396 660 1468">Қазақстанның минералды</td> <td data-bbox="660 1396 1164 1468">- Мәтінді оқып, картадан анықтайды</td> </tr> </table>	Бағалау критерийлері	Дескриптор	Қазақстанның минералды	- Мәтінді оқып, картадан анықтайды	Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды	Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау	Слайдар
Бағалау критерийлері	Дескриптор							
Қазақстанның минералды	- Мәтінді оқып, картадан анықтайды							
		Видеороликтан тақырыпқа сай						

ресурстары кен орындарының шоғырлану аймағын анықтайды - Шоғырлану аймағын атайды

КБ: өзара бағалау «*Бутерброд*» әдісі

Кері байланыс: ауызша

Сергіту сәті «Мұрын, еден, төбе» әдісі

Картамен жұмыс:

Тапсырма

А) Картаны қолдана отырып, минералды ресурстардың таралуын салыстырып, заңдылығын талдаңыз

- платформаларда таралаған минералды ресурстар түрлері.(шығу тегіне қарай) .....

- Қатпарлы аймақтарда таралған минералды ресурстар түрлері(шығу тегіне қарай) .....

Б) минералды ресурстарын таралу заңдылығының себебін анықтаңыз.

.....
 .....
 .....
 .....

берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай

Ашық сұрап-жауаптар

Қорытынды

.....
.....
.....
.....

Бағалау критерийлері	Дескриптор
- минералды ресурстардың таралу заңдылығын талдайды	- минералды ресурстар түрлерін анықтайды - минералды ресурстарды салыстырады. - таралуы себебін түсіндіреді - тақырыптық карталарды қолданып, қорытынды жасайды

КБ: Өзін өзі бағалау – «+/-» әдісі

Кері байланыс – жазбаша

1 тапсырма «Кім жылдам» әдісі

Жекелей жұмыс

Қазақстанның минералдарының түрлерін және орналасу жерін кескін картаға салып жұмсалған қаражатты есепте

пайд алы қазб алар	жалпы қоры	Қазақст андағы халық саны	жан басына шаққанда үлесі
марг анец			
хро м			

білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

ҚБ:
«Баспалдақ»
әдісі 1.Білім
төмен
2.Орташа
3.Орташадан жоғары
4. Жоғары
ҚБ: Мұғалім
тарапынан жүретін бағалау «Ауызша мадақтау

воль			
фра			
М			

Дескриптор Қазақстанның минералдарының түрлерін және орналасу жерін кескін картаға салады
Жұмсалған қаражатты есептейді

КБ « Үш Таяқ Әдісі»

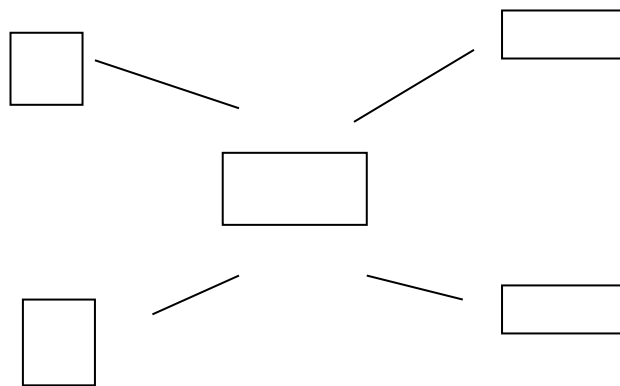
Идея-оқушылар өз ойын айтады
Сұрақ- қызыл – түсінбегені бойынша сұрақ қою.
Жауап- жасыл – дұрыс жауаппен толықтыру.

2 тапсырма Топтастыру әдісі

Жұптық жұмыс

Оқулықпен жұмыс

Антропогендік кешендердің кең етек алуын себебін анықтап, топтастыра отырып, экологиялық проблема түрлерін саралау

Дескриптор

Антропогендік кешендердің кең етек алуының себебін анықтайды

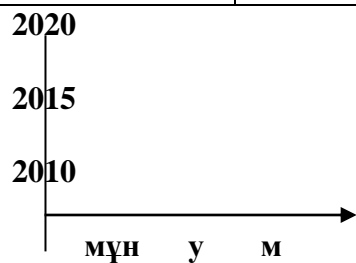
Антропогендік кешендердің кен етек алуының себебін топтастырады
Экологиялық проблеманы саралайды

КБ- БББ кестесі

3 тапсырма «Инфографика» әдісі Топтық жұмыс

.Еліміздің минералды қорын есептеп, диаграмма құрастырып, баға бер

№	Минералды ресурстар	жалпы қоры	пайдаланға қор
1	Мұнай		
2	Уран		
3	Мыс		

Дескриптор:

Еліміздің минералды қорын есептей алады.

Еліміздің минералды қорына диаграмма құрастыра алады .

Минералды қорына баға бере алады.

КБ-ауызша

Сабақтыңсоңы

Рефлексия «Шульманның 3 ілімі» әдісі

Бүгінгі сабақтан
түйген ойлары мен

Рефлексия
парағы

	Бүгінгі сабақта басың арқылы нені меңгердің?	Үйге тапсырма: 8 оқу Кескін картаға Қазақстанның пайдалы қазбалар кен орындарын түсіру <i>Сен қалай ойлайсың?</i> Жер	тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.			
						Бүгінгі сабақта қолың арқылы нені жасай алдың?
						Бүгінгі сабақта жүрегің арқылы нені сезіндің?
қойнауынан өндірілген пайдалы қазбалардың көп бөлігін Қазақстан шет елдерге экспорттап жатыр. Пайдалы қазба қорларын дұрыс меңгеріп жатырмыз ба? Өз пікіріңді дәлелдермен негізде						

Үйге тапсырма	Үйге тапсырма: БАҚ-тан тіл туралы мақала оқып, өз пікірін дайындау
----------------------	---

Саралау – Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?	Бағалау – Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау
<p><i>Саралау: Оқушылардың тақырыпты теориялық тұрғыда жеңіл меңгеруі үшін және негізгі ойды толық түсінуін қолдау мақсатында мына тәсілдерді пайдаландым:</i></p> <p><i>1. Бейнебаян көру, оқулықпен жұмыстану арқылы «Дереккөздер» арқылы сараладым.</i></p> <p><i>2. Веендиограммасы, бинго әдісі арқылы қарқындылын сараладым.</i></p> <p><i>3. «1 минуттық әңгіме» арқылы әңгіме-диалогқа түседі.</i></p>	<p><i>Сабақ өң бойында оқушыларды алға жетелеу мақсатымда, мадақтап, қолдап отырдым. Оларды дескриптор бойынша, смайликтер, «толық ай, жарты ай, жаңа ай», от шашу әдістерін пайдаландым.</i></p>	

Сабақ бойынша рефлексия

*Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма?
Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді ме? Егер оқушылар оқу мақсатына жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?
Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба?
Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма және неліктен?*

Жалпы бағалау

Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)?

1:

2:

Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)?

1:

Осы сабақтың барысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/ қиыншылықтары туралы нені анықтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Минералды ресурстарды өндіру және өңдеу орталықтары			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.1.5 Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды			
Сабақтың мақсаты	Қазақстанның минералды ресурстарын өндіру және өңдеудің басты орталықтарын картадан көрсетіп, сипаттайды.			
Бағалау критерииі	Қазақсанның минералды ресурстарының түрлерін біледі. Картадан минералды ресурстарды өндіретін орталықтарын анықтау және көрсету.			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p>. 1. Ұйымдастыру кезеңі. Сыныппен сәлемдесу.</p> <p>2. Тақтаға сабақтың тақырыбы мен оқу мақсаттары көрсетіледі.</p> <p>3.) Ресурс, кен орны, шикізат, өнім, завод, фабрика терминдерінің бір-бірімен байланысын тірек схема арқылы түсіндіріңіз</p> <p>Үй жұмысын қайталау</p> <p>Кім жылдам?</p> <p>1. Электронды оқулық:</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады</p> <p>Әдіс арқылы қайталау</p> <p>Сұрақ жауап орындайды</p>		<p>http://bestreferat.kz/extra_rkd/show/59</p>

	<p>Қазақстанның табиғат байлықтары.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Минералды ресурстарға ..... жатады. 2. Қазақстан минералды ресурстарқоры жөнінен әлемде ..... орын алады. 3. Минералды ресурстар ..... , ... болып топтастырылады. 4. Сарқылатын ресурстар ..... , ... болып бөлінеді. 5. Қалпына келмейтін ресурстарға ..... , ... жатады. 6. Қалпына келетін ..... , ... ресурстары. 7. Сарқылмайтын ресурстарға ..... , ... 8. Жер ресурсында жарамды жерлер ..... құрайды. <p>Еліміздің су ресурстарын ..... , ... , ... , ... ,</p> <p>Дескриптор <i>Оқушылар</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Тірек сөздерді пайдаланып, схема әзірлейді, байланысын түсіндіреді. <p>4 Мұнай өндірісі негізінде дайын өнімнің қалай алынатыны жөнінде қысқаша түсінік беріледі. Мұнайдан алынатын дайын өнім түрлерін сұралады.</p>		«Кіру билеттері»	
--	--	--	------------------	--

<p>Ортасы</p>	<p>Жаңа сабақты меңгеру.</p> <p style="text-align: center;">Миға шабуыл?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Қазақстанның территория қандай пайдалы қазбалар кездеседі? 2. Елімізде Менделеев кестесіндегі элементтердің нешеуі таралған? 3. Өз өлкеңде таралған пайдалы қазбаларды атаңыз? <p>Түсіндірме жұмыс. Мұғалім оқушыларға Қазақстанның пайдалы қазбалар картасы арқылы елімізде таралған минералды ресурстарға мысалдар келтіреді.</p> <p><i>Пайдалы қазбалар таралу бойынша жіктеледі:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Жанатын (мұнай, газ, көмір, тақтатас, шымтезек); - Кенді (темір, мыс, мырыш, қорғасын, никель, кобальт, хром, алтын, күміс, боксит т.б); - Кенсіз (фосфорит, асбест, тұз); <p>Мәтінмен жұмыс. Қазақстанның минералды ресурстары туралы ақпаратпен танысу. Мәтіннен қажетті ақпаратты жазып алу.</p> <p>Жеке жұмыс. Қазақстанның кескін картасына минералды ресурстарды өндіретін орталықтарды түсіру.</p> <table border="1" data-bbox="392 1037 1220 1471"> <thead> <tr> <th data-bbox="392 1037 772 1085">Бағалау критерийлері</th> <th data-bbox="772 1037 1220 1085">Дескрипторлар. Оқушы</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="392 1085 772 1173">Қазақстанның минералды ресурстарының түрлерін біледі. Картадан</td> <td data-bbox="772 1085 1220 1173">Мұнай, газ өндіретін ірі 5 орталығын анықта</td> </tr> <tr> <td data-bbox="392 1173 772 1260">минералды ресурстарды өндіретін орталықтарын анықтау және көрсету.</td> <td data-bbox="772 1173 1220 1260">Көмір өндіретін 2 орталықты анықта</td> </tr> <tr> <td></td> <td data-bbox="772 1260 1220 1380">Темір кені, мыс, марганец, хром өндіретін 2 кен орындарын анықта</td> </tr> <tr> <td></td> <td data-bbox="772 1380 1220 1471">Никель, полиметалл, алюминий, алтын өндіретін 2</td> </tr> </tbody> </table>	Бағалау критерийлері	Дескрипторлар. Оқушы	Қазақстанның минералды ресурстарының түрлерін біледі. Картадан	Мұнай, газ өндіретін ірі 5 орталығын анықта	минералды ресурстарды өндіретін орталықтарын анықтау және көрсету.	Көмір өндіретін 2 орталықты анықта		Темір кені, мыс, марганец, хром өндіретін 2 кен орындарын анықта		Никель, полиметалл, алюминий, алтын өндіретін 2	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>1. Флипчарт, фломастер</p>
Бағалау критерийлері	Дескрипторлар. Оқушы													
Қазақстанның минералды ресурстарының түрлерін біледі. Картадан	Мұнай, газ өндіретін ірі 5 орталығын анықта													
минералды ресурстарды өндіретін орталықтарын анықтау және көрсету.	Көмір өндіретін 2 орталықты анықта													
	Темір кені, мыс, марганец, хром өндіретін 2 кен орындарын анықта													
	Никель, полиметалл, алюминий, алтын өндіретін 2													

орталықтан анықтау

Берілген картаны және жоспарды негізге ала отырып, кез келген табиғи ресурстан дайын өнімге дейінгі технологиялық үдеріс схемасын көрсетіңіз

Жоспар:

1. шикізат базасы, кен орнының атауы
  2. шығаратын өнімі, негізгі орталықтары
  3. өндіру жолдары
- 1- топ. Қара металлургия
2- топ. Түсті металлургия
3- топ. Химия өнеркәсібі

Дескриптор Оқушылар

- Шикізат базасы, кен орнының атауын анықтайды.
- Шығарылатын өнім, негізгі орталықтарын анықтайды.
- Өндіру жолын түсіндіреді

Оқушылар бірін- бірі бағалайды.

Мұғалімнің кері байланысы

Жұптық жұмыс Карта арқылы зерттеу жүргізеді. Құрылыс, жеңіл, тамақ өнеркәсібі салаларының технологиялық үдерісін сипаттаңыз.

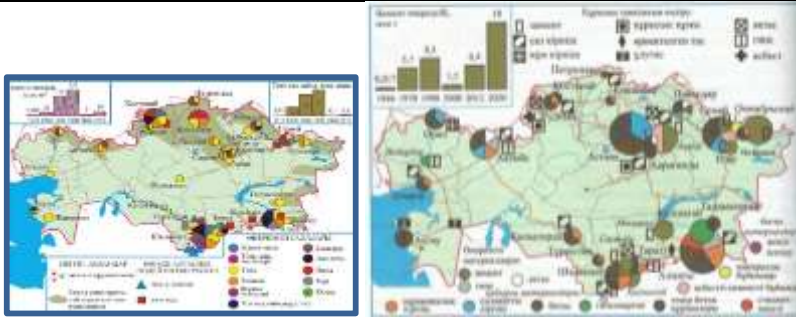

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды
Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

ҚБ «Бәрекелді, эттеген-ай»

Бағалау парақшасын толтырады.

ҚБ
Бағдаршам

Дескриптор *Оқушылар*

- Құрылыс, жеңіл, тамақ өнеркәсібінің технологиялық үдерісін сипаттайды.

.Мұғалімнің кері байланысы. Оқушылардың жұмысын бағалау.

.Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалайды.

Жеке жұмыс Кім жылдам?

1. Қазақстанның минералды ресурстары неліктен көбіне ашық әдіспен өндіріледі?
2. Неліктен елімізде жыртылған жер көлемі азаюда?
3. Қазақстанда су қоры неліктен аз?
4. Неліктен Қазақстанда су қоймалар көптеп салынған, қандай мақсатта?

Картамен жұмыс

Қазақстанның пайдалы қазбалар картасынан , пайдалы қазба кен орнындарын анықтап, кескін қратаға түсіріңдер.

Кестемен жұмыс:

1. Табиғат ресурстарын пайдалану дәрежесі және болашағы.

Шикіз ат түрі	Табиғат ресурстарын пайдалану дәрежесі және
------------------	--

		Болашағының қысқаша сипаттамасы.			
		Минералдық ресурстар			
		Энергетикалық ресурстар			
1	Мұнай	Мұнай қоры 13 млрд т. Жылына (2012ж) шамамен 79,2 млн т өндіріледі.			
2	Газ	Қоры 6 трлн м ³ . Шамамен жылына 7,5 млрд м ³ газ өндіреді.			
3	Көмір	Қоры 176,6 млрд т. Жылына(2011ж) 116,4 млн т өндіреді. Қоры 248 жылға жетеді деп болжануда.			
4	Темір	Қоры 8,7 млрд т. 73,3 % *-ы ашық әдіспен өндіріледі. 70% экспортқа шығарылады.			
		Жер ресурсы			
5	Жер ресурсы	Жалпы көлемі 270,1 млн га құрайды. Ауыл шаруашылығына жарамды жер көлемі 82%. Шабындық пен жайылымға жарамды жер көлемі 36 млн га.			
6	Топырақтың геоморфологиялық құрылымы	Жекелген аймақтарда ауыл шаруашылығына пайдалану мен пайдалы қазбаларды игеру барысында , шамадан тыс сортаңдану назар аударуды қажет етеді.			
7	Су ресурсы.	Еліміздегі ішкі су ресурсы 115,3 млрд м ³ . Су қорына бай емес. Ауыл шаруашылығына, коммуналдық қажеттіліктер мен өндіріске пайдаланады.			
		Биологиялық ресурстар			
8	Өсімдіктер дүниесі	Елімізде өсімдіктің 5700-дей түрі бар. Оның 14 %- ы Қазақстанға тән. Өсімдіктердің 279 түрі Қазақстанның *Қызыл кітабына* енгізілген. Орман			

		алқабы 13 млн га құрайды. Ел аумағының 4%-ын алып жатыр. Кейбір түрлер қорғауды қажет етеді.			
	9	Жануарлар дүниесі Сүт қоректілердің 155 түрі, құстардың 480 түрі, бауырымен жорғалаушылардың 49, балықтардың 150 түрі бар. Ақбөкен, итбалықтар және балықтардың кейбір түрлері қорғауға алынған.			
Сабақтың соңы	<p>Қорытынды шығару. Мұғалім бүгінгі сабақты қорытындылау үшін, жұптардың жұмысын тыңдайды.</p> <p>Жұптар кезекпен кескін картаға түсірген кен орындарын оқып, атап шығады.</p> <p style="text-align: center;">Рефлексия.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Бүгінгі сабақ маған жеңіл болды; - Бүгінгі сабақ маған қиын болды; <p>Сабақ аяқталды, сау болыңыздар</p>		Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.	Рефлексия парағы	
Қосымша ақпарат					
Саралау – оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндет қоюды жоспарлап отырсыз?		Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?		Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы	
3.		Мұғалімнің ауызша кері байланысы		Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау	

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Қазақстанның минералды ресурстарына баға беру			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.1.6 Қазақстанның минералды ресурстарына баға береді			
Сабақтың мақсаты	<p>Қазақстан аумағында кездесетін табиғат ресурстары, минералды ресурстарды пайдалануына қарай топтастыру жер,су және биологиялық байлықтар туралы білу .</p> <p>Табиғи ресурстарды өндірудің қоршаған ортаға әсерін зерделейді.</p> <p>Қазақстанның табиғи ресурстық және экономикалық әлеуетінің маңыздылығын анықтап, өзара салыстыру арқылы баға беруге үйрену</p>			
Бағалау критерииі	<p>Табиғи ресурстар мен минералдар ұғымына сипаттама береді.</p> <p>О қулық, карталар, кестелер арқылы Қазақстанның табиғи ресурстық және экономикалық әлеуетінің маңыздылығын анықтайды</p> <p>Пайдалы қазбалар жинақтары арқылы Қазақстанның табиғи ресурстық және экономикалық әлеуетін өзара салыстыра алады</p> <p>Пайдалы қазбалар жинақтары, атластар, қосымша материалдар арқылы Қазақстанның табиғи ресурстық және экономикалық әлеуетіне баға беруді үйренеді</p>			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар

<p>Басы</p>	<p>Ұйымдасыру кезеңі. - Оқушылармен сәлемдесу - Оқушыларды түгендеу - Жағымды психологиялық ахуал тудыру «Саусак» стратегиясын пайдалану оқушылардың көңіл күйін анықтау Үй тапсырмасын тексеру. «Өрмекші торы» арқылы жүзеге асырылады. Бірдей түстер әдісі арқылы оқушыларды топқа бөлу. Оқушыларға екі түс ұсынылады сары және көк бірдей түс таңдаған оқушылар бір топқа біріктіріледі. Оқушыларға бейнеролик көрсетіліп тақырыпқа шығуды көздеймін. <u>Талқылау:</u> 1. Қазақстанның солтүстігіне, орталығына, шығысына, оңтүстік және батысында қандай ресурстарға бай? 2. Отандық экономиканың маңызды салалары қандай ресурстар болып табылады? 3. Сіз отын-энергетикалық ресурстардың тұжырымдамасына қалай кірдіңіз деп ойлайсыз? 4. Минералдық ресурстардың қандай екі топқа бөлінеді?</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды</p>	<p>Қалыптастырушы бағалау Кері байланыс</p>	<p>Ұялы телефон Және интернет желілері Кітап</p>																		
<p>Ортасы</p>	<p><u>Жұптық жұмыс</u> 1) <u>«Қазақстанның отын ресурстары» картасымен жұмыс істеу:</u> а) оқулық мәтінін және атлас картасын пайдаланатын оқушылар «Қазақстанның көмір ресурстары» кестесін толтырады,</p> <table border="1" data-bbox="392 1110 1256 1417"> <thead> <tr> <th>Ресурс түрі</th> <th>Қарағанды көмір алабы</th> <th>Екібастұз көмір алабы</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.Таралу ауданы</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2.Өндіру түрі</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3.Көмір сапасы</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4. Қоры</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5Көмірді қайда қолданады</td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>б) Қазақстанның көмір ресурстарына баға беріңіз.</p>	Ресурс түрі	Қарағанды көмір алабы	Екібастұз көмір алабы	1.Таралу ауданы			2.Өндіру түрі			3.Көмір сапасы			4. Қоры			5Көмірді қайда қолданады			<p>Арнайы ресурстар арқылы жаңа тақырыпты талдайды Жұп бойынша Жеке, өзара тақырыпты түсінгендерін мұғалімге қол көтеру арқылы білдіреді</p>	<p>Бағалау критерийлер 1.Ертегідегі негізгі кейіпкерлердің портретін жинақтайды. 2.Кейіпкердің образына қызмет етіп тұрған маңызды әрекеттерін талдайды.</p>	<p>Ашық сұрап-жауаптар</p>
Ресурс түрі	Қарағанды көмір алабы	Екібастұз көмір алабы																				
1.Таралу ауданы																						
2.Өндіру түрі																						
3.Көмір сапасы																						
4. Қоры																						
5Көмірді қайда қолданады																						

	<p>2) Топтарда жұмыс істеу. Оқушылар 4 топқа бөлінеді: 1- Орал-Ембі алабы; 2- Маңғыстау алабы; 3-Оңтүстік Торғай алабы; 4-Жаңа-Өзен газ алабы; Әр топ Қазақстанның тек бір мұнай-газ алабын зерттейді, сипаттамалық жоспарын қолданып А-3-ге постер немесе ақыл-ой картасын жасайды: а) Географиялық орналасуы, ірі кен орындары; б) өндіру тәсілі; с) қоры жәе сапа; г) Шикізатты өндіру немесе тасымалдау кезінде қандай қиындықтар туындайды? е) Аймақтың экологиялық жағдайын жақсарту мәселелерін шешу жолдары.</p> <p>3)</p> <div data-bbox="436 949 1187 1141" data-label="Diagram"> <pre> graph TD A[Минералды ресурстар] --> B[Кенді] A --> C[Кенсіз] B --> D[ ] C --> E[ ] </pre> </div> <p>Атластағы картаны қолданып, кенді және кенсіз минералды ресурстарды анықтайды, осы ресурстарға 2-3 мысалын ұсынады. Ресурстарды адамның шаруашылық қызметінде пайдалануын анықтайды: уран, асбест, фосфориттер.</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p> <p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды Сұрақ жауап арқылы сұраққа</p>	<p>3.Жинақталған ақпараттар негізінде кейіпкер образына қатысты өз көзқарасын білдіреді Дескрипторлар 1.Әр оқушы ертегіден өзіне тиісті кейіпкерлердің портретіне қатысты сөз тіркестері мен сөйлемдерді анықтайды. 2.Әр оқушы кейіпкердің ең маңызды үш әрекетін анықтайды</p>	
--	---	--	--	--

1 тапсырма «Кім жылдам» әдісі
Жекелей жұмыс

Қазақстанның минералдарының түрлерін және орналасу жерін кескін картаға салып жұмсалған қаражатты есепте

пайд алы қазбалар	жалпы қоры	Қазақстандағы халық саны	жан басына шаққанда үлесі
марганец			
хром			
вольфрам			

Дескриптор Қазақстанның минералдарының түрлерін және орналасу жерін кескін картаға салады

Жұмсалған қаражатты есептейді

КБ « Үш Таяқ Әдісі»

Идея-оқушылар өз ойын айтады

Сұрақ- қызыл – түсінбегені бойынша сұрақ қою.

Жауап- жасыл – дұрыс жауаппен толықтыру.

2 тапсырма Топтастыру әдісі

Жұптық жұмыс

Оқулықпен жұмыс

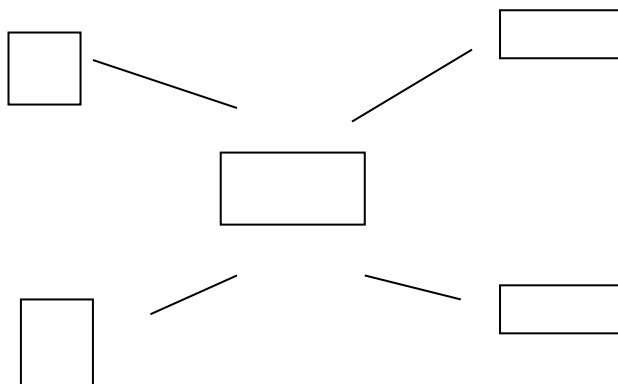
Антропогендік кешендердің кең етек алуын себебін анықтап, топтастыра

жауап береді,
логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

Бағалау парақшасын толтырады.

ҚБ
Бағдаршам

отырып, экологиялық проблема түрлерін саралау

Дескриптор

Антропогендік кешендердің кен етек алуының себебін анықтайды

Антропогендік кешендердің кен етек алуының себебін топтастырады

Экологиялық проблеманы саралайды

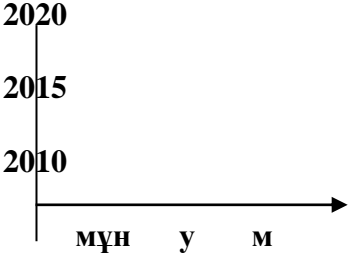
КБ- БББ кестесі

3 тапсырма «Инфографика» әдісі Топтық жұмыс

.Еліміздің минералды қорын есептеп, диаграмма

құрастырып, баға бер

№	Минералды ресурстар	жалпы қоры	пайдаланған қор
1	Мұнай		
2	Уран		
3	Мыс		

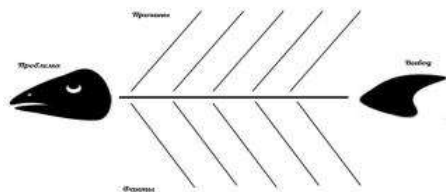
	 <p>Дескриптор: Еліміздің минералды қорын есептей алады. Еліміздің минералды қорына диаграмма құрастыра алады . Минералды қорына баға бере алады. КБ-ауызша</p>			
Сабақтыңсоңы	<p>Ойтолғаныс «3-2-1» Бүгінгі сабақтан алған 3 маңызды ақпарат; Бүгінгі сабақта қиындық тудырған 2 аспекті; Бүгінгі сабақта ұнаған 1 іс-әрекет Кері байланыс «3 минуттық үзіліс»</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Маған ұнады 8. Маған қиындық туғызды 9. Мен хабардар болдым 4.Мені таңқалдырды <p>Рефлексия «Екі жұлдыз, бір тілек» - Сабақ уақытында орындаған жұмыстарын бағалау үшін білім алушыларға дескрипторлар арқылы өзін-өзі бағалауды жүргізуді ұсынамын.</p>	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы
Қосымша ақпарат				

Саралау –оқушыларға қалай көбірек қолдау көрсетуді жоспарлайсыз? Қабілеті жоғары оқушыларға қандай міндетқоюдыжоспарлапотырсыз?	Бағалау - оқушылардың материалды меңгеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлайсыз?	Денсаулық пен қауіпсіздік техникасының сақталуы
9.	Мұғалімнің ауызша кері байланысы	Ақпарат іздестіру кезінде қауіпсіздік ережелерін сақтау

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемалар			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.1.7 минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырады және Қазақстанның әртүрлі аймақтары бойынша оларды шешудің жолдарын ұсынады БЖБ			
Сабақтың мақсаты	<p>Барлық оқушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Минералдық ресурстарды игеруге қатысты мәселелерді атайды. <p>Көпшілігі:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Минералдық ресурстарды игеруге қатысты мәселелердің себебін анықтай алады, жіктейді. <p>Кейбір оқушылар:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Минералдық ресурстарды игеруге қатысты мәселелерді шешу жолдарын ұсына алады. 			
Бағалау критерииі	<p>Минералды ресурстарды игерумен байланысты туындайтын мәселелерді біледі.</p> <p>Минералды ресурстарды игерумен байланысты туындайтын мәселелердің шешу жолдарын ұсына алады.</p>			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	<p><u>.Сабақтың ұйымдастырушылық кезеңі:</u></p> <p>Сәлемдесу. Психологиялық тренинг. (Бүгінгі күнге сәттілік тілеу) Оқушыларды топқа бөлу. (пайдалы қазбалардың шартты белгілер суреттері бойынша үш топқа</p>	<p>Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап</p>	<p>Қол шапалақ</p>	<p>Слайд 6-7 Дидактикалық материалдар №1</p>

	<p>бөлінеді) Өткен материалды «Вейер» әдісімен тексеру (Әр топ келесі топқа 3 сұрақтан даярлайды, келесі топ сұрақтарға жауап береді) ҚБ: «Үш шапалақ» әдісі <u>. Сабақтың тақырыбына және мақсаттарына шығу.</u></p> <p>(Суреттерге қарап сабақ тақырыбын анықтау) Талқылау: 1. Минералды ресурстарды игеруге байланысты қандай мәселелер туындайды?</p>	орындайды		
Ортасы	<p>Осы тақырыпты талқылау үшін «Қоршаған орта ластануы» және «Пайдалы қазбаларды өндіру әдістері» сызбаларымен жұмыс істеуді ұсынамыз. Берілген ресурстарды қосымша материалдарды, интернетті пайдалана отырып, студенттер минералды ресурстардың өндіру себептері мен салдарларды тізбектейді. Кинометафора әдісі « Минералды ресурстарды игеру проблемалары » тақырыбы видеоролик көрсету. «Миға шабуыл» стратегиясы 1. Не көрдіңіздер? 2. Табиғи ресурстарды игерудегі қандай проблемалар бар? 3. Ресурстарды игерудегі проблемаларды қалай шешуге болады? ҚБ. Мұғалім мадақтамасы</p>	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді</p>	Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау	Слайдар

	<p>Саралау диолог және дереккөздер</p> <p>Топтық жұмыс.</p> <p>1-топ - мұнай мен газды өндіруге және өңдеуге байланысты проблемалар;</p> <p>2-топ - Қарағанды көмір алабында көмірді өндіру және өңдеу мәселелері;</p> <p>3-топ - Екібастұз алабында көмірді өндіру және өңдеу проблемалары;</p> <p>4-топ - Шығыс Қазақстандағы полиметалл кендерін өндіру және өңдеу проблемалары;</p> <p>5-топ - Орталық Қазақстанда мыс өндіру және өңдеу проблемалары;</p> <p>Оқушылар интернеттен қосымша материалдарды пайдалана отырып, осы тақырып бойынша шағын жоба жасайды:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мәселені анықтау; 2. Мәселенің себебін анықтау (ресурстарды өндіруге, тасымалдауға немесе өңдеуге байланысты ма); 3. Шешімдерді ұсынады. <p>Оқушылар өз жұмыстарын постер түрінде ұсынады.</p> <p>Жұмысты бағалау критерийлері:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мәселені нақты және қоя біледі; 2. нақты мысалдар келтіре отырып, туындаған мәселенің себептерін анықтайды; 3. Мәселелердің шешу жолдарын жергілікті деңгейде, мемлекеттік деңгейде ұсынады; 4. Қорытындылар. 5. Жұмысты орындаудың ережелерін сақтайды. <p>1 тапсырма: Топтық жұмыс. «Фишбоун»</p> <p>Берілген ресурстарды қосымша материалдарды пайдалана отырып, ақпараттардың ішінен факт және себебі болып табылатын ақпараттарды таңдап алындар. Оларды «Фишбоун» стратегиясы бойынша үлестіріңдер.</p>	<p>дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p> <p>Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды</p> <p>Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта</p>	<p>ҚБ: «Баспалдақ» әдісі 1.Білім төмен 2.Орташа 3.Орташадан жоғары 4. Жоғары ҚБ: Мұғалім тарапынан жүретін бағалау «Ауызша мадақтау</p>	<p>Ашық сұрап-жауаптар</p>
--	--	---	---	----------------------------

1-топ Минералды ресурстарының азаюы мен капиталдың жұмсалыуына қатысты мәселелер ;

2-топ - қауіпсіздік техникасының бұзылуы кезінде туындайтын мәселелер;

3-топ - минералдық шикізатты өндіретін және өңдейтін аймақтарда орын алған экологиялық жағдайдың бұзылуына қатысты мәселелер.

Дескриптор:

1. Мәтінмен танысады;

2. Мәселенің себебін анықтайды (ресурстарды өндіруге, тасымалдауға немесе өңдеуге байланысты);

3. Берілген мәселеге байланысты фактілерді анықтайды.

4. Оқушылар өз жұмыстарын талдайды.

Жұмысты бағалау критерийлері:

1. Мәселені нақты және қоя біледі;

2. Туындаған мәселенің себептерін таба алады;

3. Туындаған мәселеге дәлелдемелер келтіре алады.

4. Топтар өз жұмыстарын талқылай алады.

ҚБ: «Екі жұлдыз, бір тілек»

Бұл мәселелерді келесідей топтарға біріктіруге болады: Минералды ресурстарының азаюы мен

капиталдың жұмсалыуына қатысты мәселелер, қауіпсіздік техникасының бұзылуы кезінде туындаған мәселелер, минералдық шикізатты өндіретін және өңдейтін аймақтарда орын алған экологиялық жағдайдың бұзылуына қатысты мәселелер.

Көзге жаттығу

2- тапсырма:

білу дағдылары
қалыптасады

Осындай мәселелерді шешуде қандай ұсыныстар жасайсыз? Жауабыңызды дәлелдеңіз.

Дескриптор:

Шешімдерді ұсынады.

Жұмысты бағалау критерийлері:

Мәселелердің шешу жолдарын жергілікті деңгейде, мемлекеттік деңгейде ұсынады;

ҚБ: «Мадақтау»

3- тапсырма:

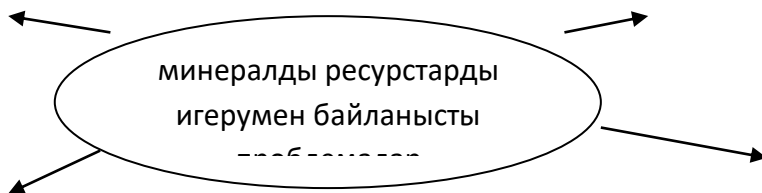
Суреттерде минералдық ресурстарды игерумен байланысты болатын табиғат кешеніндегі өзгерістер көрсетілген.

1. Суреттерді терминдермен сәйкестендіріңіз: кен өндіру, террикон, карьер.
2. Өз өңірімізде қандай минералды ресурстарды игереміз? Оны игеруде қандай мәселелер туындайды?

Инсерт» әдісі арқылы мәтінмен таныса отырып, жұмыс жасайды.

1. Тапсырма: Жеке жұмыс Кластер» әдісі

Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды сызбанұсқаға салыңдар.

Бағалау критерийі:	Дескриптор
---------------------------	-------------------

тапсырма

Саралау тәсілі:
дереккөздер,

	<p>-Минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды анықтайды;</p>	<p>-Минералдық шикізаттың сапасы проблемасын анықтайды; -Пайдалы қазбалар қорының азаюы проблемасын анықтайды; -Кендерді игерудегі геологиялық жағдай проблемасын анықтайды; -Минералды игерудің экологиялық қауіпсіздігі мәселесін анықтайды.</p>	<p>ҚБ «Бағдаршам әдісі» арқылы жұптарды өзара бағалайды 2-тапсырма: «Галереяны шарлау» әдісі Қазақстандағы минералды ресурстарды игерумен</p>							
	<p>байланысты проблемаларды кен орындарына байланысты топтастырыңыз</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Қашаған теңіздік кен орынын игерудегі проблемаларын анықтайды. 2.Қарағанды көмір бассейні кен орны проблемасын топтастырады. 3. Қарашығанақ кен орынын игерудегі проблемаларды анықтайды. 									
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="394 863 775 898">Бағалау критерийі:</th> <th data-bbox="786 863 1153 898">Дескриптор</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="394 906 775 1181">минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырады</td> <td data-bbox="786 906 1153 1181"> -Қашаған теңіздік кен орынын сипаттайды -Қарағанды көмір бассейні кен орнын сипаттайды -Қарашығанақ кен орынын сипаттайды </td> </tr> </tbody> </table>		Бағалау критерийі:	Дескриптор	минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырады	-Қашаған теңіздік кен орынын сипаттайды -Қарағанды көмір бассейні кен орнын сипаттайды -Қарашығанақ кен орынын сипаттайды				
Бағалау критерийі:	Дескриптор									
минералды ресурстарды игерумен байланысты проблемаларды топтастырады	-Қашаған теңіздік кен орынын сипаттайды -Қарағанды көмір бассейні кен орнын сипаттайды -Қарашығанақ кен орынын сипаттайды									
	<p>ҚБ «Мадақтау сэндвич» әдісі Саралау дереккөздер мен тапсырма, бағалау</p>									
<p>Сабақтыңсоңы</p>	<p>Рефлексия. Оқушылар қиық қағаздарға жазып береді. Сабақта маған не пайдалы болды? Сабақта маған не қызықты болды? Сабақта маған не қиын болды?</p>			<p>Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері</p>		<p>Рефлексия парағы</p>				

		байланыс жасайды.		
Үйге тапсырма	Үйге тапсырма: БАҚ-тан тіл туралы мақала оқып, өз пікірін дайындау			
Саралау – Сіз қандай тәсілмен көбірек қолдау көрсетпексіз? Сіз басқаларға қарағанда қабілетті оқушыларға қандай тапсырмалар бересіз?	Бағалау – Сіз оқушылардың материалды игеру деңгейін қалай тексеруді жоспарлап отырсыз?	Денсаулық және қауіпсіздік техникасын сақтау		
<p><i>Саралау: Оқушылардың тақырыпты теориялық тұрғыда жеңіл меңгеруі үшін және негізгі ойды толық түсінуін қолдау мақсатында мына тәсілдерді пайдаландым:</i></p> <p><i>1. Бейнебаян көру, оқулықпен жұмыстану арқылы «Дереккөздер» арқылы сараладым.</i></p> <p><i>2. Веендиограммасы, бинго әдісі арқылы қарқындылын сараладым.</i></p> <p><i>3. «1 минуттық әңгіме» арқылы әңгіме-диалогқа түседі.</i></p>	<p><i>Сабақ өң бойында оқушыларды алға жетелеу мақсатымда, мадақтап, қолдап отырдым. Оларды дескриптор бойынша, смайликтер, «толық ай, жарты ай, жаңа ай», от шашу әдістерін пайдаландым.</i></p>			
Сабақ бойынша рефлексия				
<p><i>Сабақ мақсаттары немесе оқу мақсаттары шынайы, қолжетімді болды ма?</i></p> <p><i>Барлық оқушылар оқу мақсатына қол жеткізді ме? Егер оқушылар оқу мақсатына жетпеген болса, неліктен деп ойлайсыз? Сабақта саралау дұрыс жүргізілді ме?</i></p> <p><i>Сабақ кезеңдерінде уақытты тиімді пайдаландыңыз ба?</i></p> <p><i>Сабақ жоспарынан ауытқулар болды ма және неліктен?</i></p>				

Жалпы бағалау

Сабақта ең жақсы өткен екі нәрсе (оқыту мен оқуға қатысты)?

1:

2:

Сабақтың бұдан да жақсы өтуіне не оң ықпал етер еді (оқыту мен оқуға қатысты)?

1:

Осы сабақтың барысында мен сынып туралы немесе жекелеген оқушылардың жетістіктері/ қиыншылықтары туралы нені анықтадым, келесі сабақтарда не нәрсеге назар аудару қажет?

Бөлім				
Педагогтың аты-жөні	Майлыбекова З.Ш			
Күні				
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны		
Сабақтың тақырыбы	Зерттеу және зерттеушілер			
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.1.1.2 география ғылымының қазіргі заманғы өзекті проблемаларын анықтайды 9.1.1.5 зерттеу нәтижелерін түрлі академиялық формада ұсынады			
Сабақтың мақсаты	зерттеу жүргізу кезіндегі әрекеттер ретін білу зерттеу жоспарын құрастыруды түсіндіру зерттеу кезіндегі әр әрекеттер маңызын талдау зерттеу жоспарын құрастыру			
Бағалау критерииі	зерттеу жүргізу кезіндегі әрекеттер ретін біледі зерттеу жоспарын құрастырады зерттеу кезіндегі әр әрекеттер маңызын сипаттайды			
Сабақтың кезеңі/ уақыты	Мұғалімнің әрекеті	Оқушының әрекеті	Бағалау	Ресурстар
Басы	Ынтымақтастық атмосферасын қалыптастыру. Әр аймақта тұратын тұратын елдердің амандасу салтымен танысу. Амандасу	Оқушы өз жұбын табады Әдіс арқылы қайталау Сұрақ жауап орындайды	Қол шапалақ	Слайд 6-7 Дидактикалық материалдар №1

Сабақ тақырыбы мен мақсатын анықтау.

«Кроссенс» әдісі бойынша (суретті бейне арқылы) сабақ тақырыбы мен мақсатын ашу

Түрлі ақпарат алу, зерттеу жүргізу үшін қажетті құралдар. Зерттеу жұмысын жүргізу

.Сөзді тап» әдісі қолданылады.

Өткен сабақты жаңғырту

демография

табиғи өсім

демографиялық жарылыс

демографиялық дағдарыс

халық санағы, дін, ұлт

	<p>Демографиялық саясат, отбасы терминдерінің анықтамасын айту және картадан көрсету.</p> <p>Қ.Б «От шашу»</p>			
Ортасы	<p>Оқушыларды әр түрлі геометриялық фигуралар арқылы 5 топқа бөлу. Әр топ оқушылары сынып бөлмесінің қабырғаларына жапсырылған тақырыптық суреттерді таңдайды.</p> <p>Суреттер мазмұны:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Демалыс күні - Теңізге саяхат - Таудағы ауа райы - Қарт адамдарға көмек көрсету - Үй-жайды жинау <p>Оқушыларға тапсырма:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Суретке ат қою; - Тақырып бойынша әрекеттердің жоспарын құру; - Мүмкіндігінше көрініс (инсценировка) көрсету <p>Оқушыларға тапсырманы түсіндіргеннен кейін бағалау критерийін бірлесе отырып құрастыру.</p> <p>Оқушылар берілген тақырыптар аясында жоспарлау жүргізеді:</p> <p>Жоспарлауды аяқтағаннан кейін оқушылар өздерінің жоспарлау кезеңдерін атайды, сыныппен талдайды.</p> <p>Өздері құрастырған критерийлер бойынша бірін –бірі бағалайды.</p> <p><i>Осы тапсырма оқушыларға өз қызметін жоспарлай білу дағдысын бағалауға мүмкіндік береді</i></p> <p>Күнделікті тұрмыста қолданылатын қарапайым заттарды пайдалана отырып, оқушылардың зерттеу жүргізу дағдысын қалыптастыру мақсатында тәжірибелер орындау (<i>оқушылар бастапқы топтарында жұмыс жасайды</i>)</p> <p>Алдарыңызда өсімдік майы, су, стақан, ыдыс жуатын құрал берілген. Осы заттарды пайдалана отырып, қандай тәжірибе орындауға болады, ойланыңыз? Келесі кезеңдер бойынша зерттеу жүргізіңіз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Бақылау жүргізіңіз;</i> 	<p>Слайдта көрсетілген ресурстарды талқылайды</p> <p>Видеороликтан тақырыпқа сай берілген түсініктерді дамыту арқылы, мәтіндегі тапсырмаларды орындау барысында ой өрісін жетілдіру арқылы бәсекелеседі</p>	<p>Смаликтер арқылы ҚБ өзін өзі бағалау</p>	<p>Слайдар</p> <p>Ашық сұрап-жауаптар</p>

- *Гипотеза жасаңыз;*
- *Кітаптарды зерттеңіз;*
- *Тәжірибені орындаңыз;*
- *Деректерді талдаңыз;*
- *Өз жаңалықтарың туралы хабарлаңыз*

Алдын ала таратылған критерийлер негізінде топтар бірін-бірі өзара бағалайды. Бағалау критерийлері:

- Зерттеу сұрағының ғылымилығы;
- Болжамның түсінікті әрі тексеруге мүмкін болуы;
- Зерттеу кезінде қауіпсіздік шараларының қадағалануы;
- Әрекет ретінің сақталуы;
- Деректердің нақты әрі шынайы жинақталуы;

Зерттеу бойынша қорытындының дұрыс, сауатты тұжырымдалуы.
Сабақты бекіту

Суретке қарап отырып:

А деңгей. Берілген құбылысты анықтаңыздар

В деңгей. Суреттегі берілген құбылысқа байланысты сұрақ қойыңыздар

С деңгей. Зерттеу сұрағына болжам жасаңыздар

«Табиғат деген не? » туралы білімдерін тексеру

- Табиғаттың ерекшеліктері қандай?

Қоршаған ортаны қалай қабылдаймыз?

- Табиғаттағы негізгі әрекеттерді ата?

Осы аталған сұрақтар төңірегінде 3 топ жұмыс атқарып, өз ойларын, пікірлерін ортаға салып жұмыс атқарады.

Өзара бағалау (дескриптор бойынша)

Слайдта берілген сұрақ жауапты орындайды
Сұрақ жауап арқылы сұраққа жауап береді, логикалық ойлай білуі мен сыни көзқарасы таныта білу дағдылары қалыптасады

ҚБ:
«Баспалдақ»
әдісі 1.Білім
төмен
2.Орташа
3.Орташадан
жоғары 4.
Жоғары
ҚБ: Мұғалім
тарапынан жүретін бағалау
«Ауызша мадақтау

Бағалау СГ 3.Орындалған тапсырмалардың нәтижелерін көрсету Оқытудың мақсаты бойынша.

Бағалау критеріі	Дескриптор
Негізгі түсініктерін берілген тәсілдер ақылы көрсетеді.	Мәліметтер мен тапсырмалардың дұрыс шешімдері арнайы мәліметтермен анықталды;
Алған білімдерінің нәтижелерін тиянақты түрде салыстырады	-Арнайы тапсырмалар мен салыстыру арқылы натурал сандардың мағанасын түснді.

«Сәйкестендіру» әдісі арқылы жаңа терминдерді талдаңыздар және дұрысын сәйкестендіріңіз.

Кезең	Бір нәрсенің мән – жайын анықтаушы.
Зерттеуші	Белгілі бір аяқталған оқиға барысын қамтитын мерзім
Саяхатшы	Белгілі жерлерге қызығушылық танытып, сол елге барушы

Дескриптор:

Берілген кестеде термин сөздердің дұрыс анықтамасын тауып, сәйкестендендіреді.

«**Кім? Қайда? Қашан? Нәтижесінде**» әдісі арқылы мәтінді оқып зерттеушілерді оқып, талдайды.

Тапсырма:

1 топ. 1-ші ерте уақыттағы және 18 ғасырдың ортасына дейінгі өмір сүрген саяхатшылар мен зерттеушілердің еңбектерінің қайда, қашан және қалай аталатынын кестеде толтырыңыз.

Кім?	Қайд	Қаша	Маңы
------	------	------	------

	а?	н?	здыл ығы
Эрато сфен			
Страб он			
Марко Поло			
Мерка тор			
Христ офор Колум б			

2 топ. 2-ші 18 ғасырдың ортасынан 20 ғасырдың басына дейін өмір сүрген саяхатшылар мен зерттеушілердің еңбектерінің қайда, қашан және қалай аталатынын кестеде толтырыңыз.

Кім?	Қайда?	Қашан?	Маңыздылы ғы
А. Гумбольдт			
Н.Н. Миклухо- Маклай			
Ш. Уәлиханов			

3 топ. 3-ші 20 ғасырдың басынан және бүгінгі күнге дейін өмір сүрген саяхатшылар мен зерттеушілердің еңбектерінің қайда, қашан және қалай аталатынын кестеде толтырыңыз.

Кім?	Қайда?	Қашан?	Маңыздылығы
В.В. Докучаев			

	<i>Шоқан Уәлихановтың саяхаттарын кескін картаға түсіреді.</i>			
Сабақтыңсоңы	Рефлексия. Оқушылар қиық қағаздарға жазып береді. Сабақта маған не пайдалы болды? Сабақта маған не қызықты болды? Сабақта маған не қиын болды?	Бүгінгі сабақтан түйген ойлары мен тұжырымдарына байланысты кері байланыс жасайды.		Рефлексия парағы

2 тоқсан

Бөлім		
Педагогтың аты-жөні		
Күні		
Сынып	Қатысушылар саны	Қатыспағандар саны
Сабақтың тақырыбы	Қазақстанның климатын түзуші факторлар	
Осы сабақта қол жеткізілетін оқу мақсаттары (оқу бағдарламасына сілтеме)	9.3.2.1 Қазақстан климатын түзуші факторларды талдайды	
Сабақтың мақсаты	<p>Барлық оқушылар: Климатты қалыптастырушы факторларды талдай алады</p> <p>Оқушылардың басым бөлігі: Қазақстан мен Ресейдің климат қалыптастырушы факторларын анықтап, екі елдің климатына салыстырмалы сипаттама бере алады</p> <p>Кейбір оқушылар: Антропогендік климаттық факторлардың әсерінен Қазақстанның климаты өзгерісін тұжырымдап және оның алдын алу шараларына ғылыми болжам жасай алады</p>	